

**STRATEGIA ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU
GMINY SZYDŁÓW NA LATA 2004 - 2015**

Spis treści

I. WSTĘP, METODOLOGIA OPRACOWANIA STRATEGII ROZWOJU GMINY SZYDLÓW	4
II. POŁOŻENIE GMINY SZYDLÓW, INFORMACJE OGÓLNE	6
III. DIAGNOZA STANU	7
III.1. Sytuacja demograficzna	7
III.2. Rolnictwo i produkcja rolna	9
III.3. Podmioty gospodarcze w gminie Szydłów i ich rodzaje. Możliwości inwestycyjne.	11
III.4. Infrastruktura komunalna, drogowa i komunikacyjna	16
III.5. Oświata	19
III.6. Służba Zdrowia	19
III.7. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej	21
III.8. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	23
III.9. Walory historyczne i zabytkowe. Organizacje pozarządowe i kluby sportowe.	25
III.10. Turystyka i agroturystyka.	26
III.11. Pomniki przyrody.	28
IV. BEZROBOCIE W GMINIE SZYDLÓW	29
V. BEZPIECZEŃSTWO OBYWATELI	32
VI. OCHRONA PRZECIWPÓŻAROWA	33
VII. ANALIZA SWOT GMINY SZYDLÓW	35
VIII. HIERARCHIZACJA SŁABYCH I MOCNYCH STRON GMINY	37
IX. CELE STRATEGICZNE ROZWOJU GMINY SZYDLÓW	40
X. SCENARISZOWA WIZJA PRZYSZŁEGO ROZWOJU GMINY	43
X.1. Czynniki i przesłanki wyboru celów warunkujących i priorytetów.	44
X.2. Główne filary przyszłego rozwoju gminy Szydłów	47
X.3. Scenariusze rozwoju gminy	48
XI. LISTA ZADAŃ OPERACYJNYCH PRZYJĘTYCH DO REALIZACJI W LATACH 2004–2015 W POSZCZEGÓLNYCH DZIEDZINACH ŻYCIA GOSPODARCZEGO I SPOŁECZNEGO GMINY SZYDLÓW	51
· INWESTYCJE INFRASTRUKTURALNE	51
I. Inwestycje drogowe.	51
II. Inwestycje wodno – kanalizacyjne i gazowe.	51
III. Inwestycje oświetleniowe.	52
· OCHRONA ŚRODOWISKA I ROLNICTWO	52
I. Inwestycje na rzecz ochrony środowiska	52
II. Inwestycje na rzecz rolnictwa	52
· OŚWIATA I WYCHOWANIE, OPIEKA ZDROWOTNA	53
· OCHRONA DZIEDZICTWA KULTUROWEGO I TURYSTYKA	53

XII. ZAKOŃCZENIE _____	55
Załącznik nr 1. Pomniki przyrody _____	56
Załącznik nr 2. Wykaz zadań inwestycyjnych w zakresie ochrony środowiska _____	59
Załącznik nr 3. Inwestycje zebrane z ankiet _____	60
Załącznik nr 4. Ochrona środowiska, inwestycje proekologiczne _____	64
Załącznik nr 5. Rozwój turystyki i ochrona dziedzictwa kulturowego _____	65

I. WSTĘP, METODOLOGIA OPRACOWANIA STRATEGII ROZWOJU GMINY SZYDLÓW

Prace nad Strategią Zrównoważonego Rozwoju Gminy Szydłów, zostały rozpoczęte w kwietniu 2003 roku, w 6 miesięcy po wyborach samorządowych jakie odbyły się na jesieni roku poprzedniego. W pierwszym etapie działań zebrano obszerne dane dotyczące zarówno samej gminy jak i porównawczo - powiatu staszowskiego oraz województwa świętokrzyskiego. Działania powyższe pomogły również w zredagowaniu obszernej witryny internetowej gminy Szydłów a także w zainteresowaniu sprawami „małej ojczyzny” szeregu osób, które z różnych względów do tej pory nie brały udziału w życiu publicznym. Określone zadanie wykonali również radni Gminy Szydłów oraz pracownicy Urzędu Gminy którzy pracowali w poszczególnych zespołach tematycznych. W celu pozyskania szczegółowych danych opracowano i rozesłano specjalne ankiety które otrzymali: radni, pracownicy Urzędu Gminy, sołtysi, osoby pełniące funkcje publiczne, przedsiębiorcy, prezesi związków zawodowych, fundacji i stowarzyszeń oraz inni obywatele, którzy zechcieli się włączyć w cykl prac nad strategią. Treść wypełnionych ankiet okazała się wiarygodnym materiałem do gruntownej analizy stanu gminy w wyniku czego powstał szczegółowy wykaz potrzeb, głównie jeśli chodzi o inwestycje drogowe, wodno – kanalizacyjne, gazowe i remontowo – budowlane. Zagadnienia te były częstymi tematami obrad sesji Rady Gminy a także posiedzeń poszczególnych Komisji Stałych, co pomogło wypracować i skonkretyzować ustalenia przewidujące kolejność działań. Wiele z tych problemów jest omawiane na każdym posiedzeniu Rady, co wynika z zadań i charakteru pracy każdego szczebla samorządu. Mocną stroną strategii jest obszerna diagnoza stanu i wynikająca z niej analiza SWOT. To z kolei umożliwiło dokonanie hierarchizacji słabych i mocnych stron gminy oraz prawdopodobne określenie zakresu ich oddziaływania w obszarze gospodarczym i społecznym. Kolejnym etapem prac było ustalenie celu generalnego, celów warunkujących, priorytetów i zadań operacyjnych do bezpośredniego wykonania.

Wybór celów warunkujących i priorytetów poparto konkretnymi argumentami, których realizacja nie tylko wyznacza drogę do osiągnięcia celu generalnego, ale także ma wpływ na najbliższą przyszłość gminy i scenariusze jej rozwoju z dominacją zarówno szans jak i zagrożeń.

Ogólnie należy przyjąć, że „Strategia Zrównoważonego Rozwoju Gminy Szydłów” wyznaczając główne kierunki działań w okresie najbliższych dwunastu lat, opiera się na następujących zasadach:

- w życiu gospodarczo – społecznym gminy należy realizować zadania w celu osiągnięcia przyjętej wizji wynikającej z analizy mocnych i słabych

stron, oraz przyszłych szans i zagrożeń wynikających z uwarunkowań wewnętrznych jak i czynników zewnętrznych.

- władze gminy, podmioty i służby funkcjonujące na jej terenie, powinny wykonywać zadania wynikające z ich obowiązków statutowych z poszanowaniem prawa, a w wielu dziedzinach życia gospodarczego i społecznego wskazane są działania pośrednie takie jak inspirowanie i koordynowanie realizacji określonych inicjatyw.
- opracowana strategia jest wynikiem szerokiej konsultacji społecznej z różnymi środowiskami ze sfer gospodarczych, nauki i kultury, a realizacja przyjętych założeń oraz wynikających z nich planów na najbliższe lata, przebiegać będzie we współpracy z tymi samymi środowiskami które współtworzyły strategię.

Strategia rozwoju gminy Szydłów jest planistycznym dokumentem otwartym w dwojakim znaczeniu, po pierwsze ze względu na możliwość stałej aktualizacji uwarunkowań, a po drugie z powodu niedomkniętego zbioru działań operacyjnych, w tym propozycji realizacji różnego rodzaju zadań. Zawarte w dokumencie strategii programy mogą być również stopniowo uszczegóławiane, poczynając od zapisu ogólnej ich koncepcji aż do skonkretyzowanej formy projektów i biznesplanów.

II. POŁOŻENIE GMINY SZYDLÓW, INFORMACJE OGÓLNE

Gmina Szydłów, jako jedna z ośmiu jednostek samorządowych szczebla podstawowego wchodzi w skład powiatu staszowskiego, który leży w południowo – wschodniej części województwa świętokrzyskiego. Obszar gminy zlokalizowany w obrębie zlewni rzek: Wschodniej i Czarnej Staszowskiej, położony jest na granicy dwóch jednostek geomorfologicznych: Pogórza Szydłowskiego i Niecki Połanieckiej. Ukształtowanie samego obszaru terenu charakteryzuje się falistą rzeźbą na północy, przechodzącą w niskofalistą w środkowej jej części i kończącą się płaską równiną na południu. W skład gminy Szydłów wchodzi 16 sołectw: Brzeziny, Gacki, Grabki Duże, Jabłonica, Korytnica, Kotuszów, Mokre, Osówka, Potok, Potok Rządowy, Rudki, Solec, Szydłów, Wola Żyzna, Wolica i Wymysłów.

Na terenie gminy funkcjonuje 4 Szkoły Podstawowe, 1 Gimnazjum, Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej z przychodniami w Szydłowie i Potoku, Zakład Komunalny a także Urząd Pocztowy i Posterunek Policji.

Gmina ma charakter wiejski – rolniczy, posiada również szereg atrakcji turystycznych jak: średniowieczne zabytki Szydłowa, Stadnina Koni arabskich w Kotuszowie oraz część zalewu Chańcza.

Dane liczbowe:

- powierzchnia gminy – 107,53 km² tj. 11,5 % pow. powiatu staszowskiego,
- liczba ludności – 5 145 osób, tj. 6,6 % populacji obywateli powiatu staszowskiego,
- liczba podmiotów gospodarczych – 105,
- pow. użytków rolnych – 8 383 ha, w tym: 6 790 ha gruntów ornych, 713 ha użytków zielonych, 880 ha sadów,
- pow. lasów - 1666 ha – 15% powierzchni gminy,
- liczba gospodarstw rolnych – 1 117, średnia pow. gosp. – 6,30 ha.,
- surowce naturalne - zasoby udokumentowane obejmują złoża: siarki – Solec, Wola Żyzna i Gacki, złoża piasków – Osówka, gliny – Gacki, wapienia – Szydłów.

Rys. 1. Położenie gminy Szydłów - w powiecie, województwie i kraju.

Gmina Szydłów, powiat staszowski, województwo świętokrzyskie w granicach państwa

Gmina Szydłów w granicach powiatu staszowskiego

III. DIAGNOZA STANU

III.1. Sytuacja demograficzna

Na terenie gminy Szydłów zamieszkuje 5145 obywateli (dane na 31.12.2003 rok), w tym: dzieci i młodzieży 1166 tj. 22,6%, obywateli w wieku produkcyjnym 2954 tj. 57,4% i obywateli w wieku poprodukcyjnym 1025 tj. 20,0%. Odpowiednio w kraju sytuacja ta przedstawia się następująco: dzieci i młodzież - 25%, obywatele w wieku produkcyjnym 60%, w wieku poprodukcyjnym 15%. Gęstość zaludnienia w gminie wynosi 48 osób na 1 km², dla porównania w powiecie jest to 84 obywateli, natomiast w województwie 113 osób na 1 km².

Tabela nr 1. Liczba mieszkańców gminy Szydłów w latach 1998 - 2003

Lata	Liczba dzieci i młodzieży	Liczba osób w wieku produkcyjnym	Liczba osób w wieku poprodukcyjnym	Ogółem
1998 r.	1404	2714	1140	5258
1999 r.	1385	2658	1215	5258
2000 r.	1106	3081	1021	5208
2001 r.	1474	2504	1227	5205
2002 r.	1176	2989	1040	5205
2003 r.	1166	2954	1025	5145

Z porównania liczby dzieci i młodzieży oraz osób w wieku produkcyjnym zamieszkujących w naszej gminie w stosunku do podobnych danych w całym kraju – w ujęciu procentowym widzimy, że w/w grup ludności jest w gminie Szydłów o 5% mniej niż średnio w Polsce. Potwierdza to ogólną tezę głoszoną w ostatnich kilkunastu latach, że „polska wieś się starzeje”. Jednak, należy przypuszczać, że tendencja ta ma szansę się zmienić w związku z nową sytuacją powstałą w kraju, polegającą na coraz większych problemach ze znalezieniem pracy w miastach i narastających tam konfliktach społecznych, które są nieodłącznymi elementami kryzysów ekonomicznych i bezrobocia. Ponadto subwencje unijne dla rolnictwa powinny sprzyjać poprawie warunków życia na wsi i zmniejszyć emigrację młodych ludzi do miast.

Gmina posiada ujemny wskaźnik przyrostu naturalnego, a liczba zgonów i urodzin za ostatnie lata przedstawia się następująco:

Tabela nr 2. Przyrost naturalny w latach 1998 – 2003

Lata	Liczba urodzeń	Liczba zgonów	saldo
1998 r.	68	68	0
1999 r.	42	79	-37
2000 r.	46	74	- 28
2001 r.	50	56	- 6
2002 r.	43	67	- 24
2003 r.	37	60	- 23

Na przestrzeni ostatnich 5 lat zawierano na terenie gminy różną liczbę małżeństw i tak: w roku 1998 było ich 27, w roku 1999 - 43, w 2000 - 52, w 2001 – 26, w 2002 – 41 a w roku 2003 zawarto 56 związków małżeńskich. Z przedstawionych danych trudno jest wyciągnąć konkretne wnioski, chociaż widać, że w ostatnich dwóch latach liczba zawieranych małżeństw wyraźnie wzrosła i oby ta tendencja utrzymywała się nadal.

Tabela nr 3. Liczba ludności w poszczególnych wsiach gminy.

Lp.	Sołectwo	Liczba mieszkańców					
		1998 r	1999 r	2000 r	2001 r	2002 r	2003 r
1	Brzeziny	423	422	413	410	407	398
2	Gacki	488	489	495	495	485	490
3	Grabki Duże	416	400	392	393	389	432
4	Jabłonica	189	197	198	201	204	195
5	Korytnica	247	245	248	249	249	247
6	Kotuszów	296	295	298	300	301	294
7	Mokre	153	146	143	145	151	152
8	Osówka	237	233	228	222	224	223
9	Potok	460	449	437	429	421	410
10	Potok Rządowy	123	116	110	111	108	106
11	Rudki	305	303	294	300	303	318
12	Solec	395	395	397	393	395	398
13	Szydłów	1 120	1 115	1 110	1 114	1 109	1 095
14	Wola Żyzna	311	310	305	305	306	298
15	Wolica	120	116	113	114	110	106
16	Wymysłów	28	27	27	24	23	23
RAZEM:		5 311	5 258	5 208	5 205	5 205	5 145

Z przedstawionych danych wynika, że na przestrzeni ostatnich pięciu lat populacja mieszkańców gminy zmniejszyła się o 166 osób, w tym liczba osób zamieszkująca w sołectwie Potok aż o 50. Przyczyny tego stanu rzeczy są ogólnie znane i wynikają ze stanu gospodarki naszego kraju, przeczą jak się wydaje tezom głoszonym przez czynniki rządowe o stałym wzroście gospodarczym, gdyż w takich sytuacjach, jak wiadomo z historii, zawsze wzrastała populacja obywateli państw, regionów a więc również i gmin.

III.2. Rolnictwo i produkcja rolna

Powierzchnia użytków rolnych w gminie wynosi 8 383 ha., jest to 77,9% powierzchni całej gminy. Powierzchnia gruntów ornych to 6 790 ha., co stanowi 81,0% powierzchni użytków rolnych, łąki i pastwiska to 713 ha, co stanowi 8,5% użytków rolnych a sady zajmują powierzchnie 880 ha tj. 10,4% użytków rolnych. Teren gminy na powierzchni 1 666 ha., tj. 15% porastają lasy, głównie sosnowe stanowiące w 31 % (515 ha.) własność prywatną rolników, pozostała część lasów w liczbie 1151 ha., znajduje się w administracji Nadleśnictwa Chmielnik.

W gminie Szydłów swoją działalność prowadzi 1117 gospodarstw rolnych, średnia ich wielkość kształtuje się na poziomie 6,3 ha. Przeważają gleby IV klasy bonitacji a produkcja rolna to głównie zboża i ziemniaki. Na obszarze gminy szczególnie w sołectwie Szydłów bardzo duże znaczenie odgrywa sadownictwo, głównie śliwkowe.

a. Struktura powierzchniowa:

wielkość gospodarstw i ich liczby:

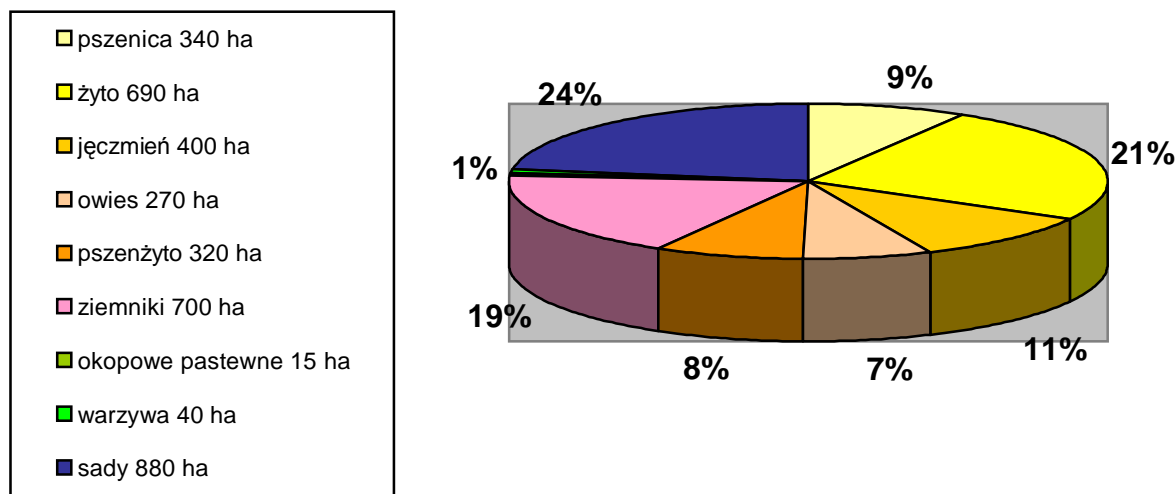
- od 1-2 ha – 101
- od 2-5 ha – 337
- od 5-7 ha – 286
- od 7-10 ha – 254
- od 10-15 ha – 111
- powyżej 15 ha – 28

b. średnia powierzchnia gospodarstwa: 6,3 ha

c. struktura zasiewów (areal i jego rodzaj):

- pszenica – 340 ha
- żyto – 690 ha
- jęczmień – 400 ha
- owies – 270 ha
- pszenżyto – 320 ha
- ziemniaki – 700 ha
- okopowe pastewne – 15 ha
- warzywa – 40 ha
- sady – 880 ha

Rys. nr 2. Struktura produkcji rolnej w gminie Szydłów.

Produkcja szydłowskich sadowników sprzedawana jest na giełdach sadowniczych w Sandomierzu, Krakowie, na Śląsku, w Warszawie i częściowo w obrocie indywidualnym, szczególnie dotyczy to owoców suszonych w handlu w okresie przed Świętami Bożego Narodzenia. W perspektywie przystąpienia Polski do struktur Unii Europejskiej postanowiono zjednoczyć działania zarówno w sferze handlu już wyprodukowanymi owocami jak również jeśli chodzi o zakup środków produkcji a także konsolidację działań w kierunku pozyskania nowych sposobów i technologii produkcji. W wyniku podjętych przedsięwzięć na początku 2004 roku powstały:

- **Spółdzielnia Producentów Owoców „DOBRY SAD”** zrzeszająca 19 sadowników. Najważniejszymi celami Spółdzielni są: dostosowanie produkcji owoców w gospodarstwach członków do oczekiwań rynku, poprawa jakości, organizacja sprzedaży dużych partii towaru, negocjacje cenowe. W programie znalazła się również promocja ekologicznych sposobów produkcji a także samej gminy Szydłów oraz inne działania na rzecz ochrony środowiska.
- **„Stowarzyszenie Producentów Owoców w Szydłowie”** którego członkami zostało 32 sadowników. Główne zadania Stowarzyszenia jakie zapisano w jego statucie to: usługi marketingowe umożliwiające zapewnienie trwałego zbytu produkcji w oparciu o umowy oraz reprezentowanie członków i występowanie w ich interesie., udział w negocjacjach cenowych z podmiotami skupującymi produkty rolne, promocja oferty produkcyjnej członków Stowarzyszenia i walorów samej gminy, współdziałanie w zakupie środków produkcji oraz w pogłębieniu wiedzy fachowej i w organizacji wszelkich form doradztwa.

W rejonie wsi Osówka i Korytnica rozwinęła się tradycyjna uprawa truskawki – powierzchnia plantacji to 35 ha, a w Solcu, Wolicy, Szydłowie i częściowo w innych wsiach uprawiane są warzywa w tunelach foliowych

(pomidory, ogórki), co stanowi niekiedy bardzo istotne źródło dochodu dla rodzin zajmujących się tą produkcją.

W roku 2002 we wsiach Korytnica i Katuszów dwóch rolników rozpoczęło uprawę szparagów na powierzchni 10 ha, z perspektywą podwojenie powierzchni uprawy i założenia grupy producenckiej. Jest to godna naśladowania odważna inicjatywa w kierunku rozpoczęcia uprawy do tej pory nieznanej na tym terenie a poszukiwanej na krajowych i zagranicznych rynkach warzyw.

Tradycyjna produkcja rolnicza jak: zboża, ziemniaki, żywiec wieprzowy i wołowy oraz mleko nie ma charakteru masowego, prowadzona jest pod potrzeby obrotu targowiskowego oraz w handlu - głównie żywcem z agentami właścicieli ubojni a także na użytek własny i najbliższej rodziny. Wyjątek stanowi gospodarstwo Katuszów będące częścią **Stadniny Koni Kurozwęki Sp. z o.o.**, gdzie skoncentrowana jest produkcja mleka od 134 krów w ilości 5900 litrów od 1 sztuki rocznie, (kwota produkcji mleka 890 tys/rok). W gospodarstwie tym hoduje się również 60 szt. cieląt i jałówek na remont stada oraz 75 szt. bukatów. Funkcjonuje tam także najnowocześniejsza w województwie świętokrzyskim hala udojowa typu „rybia ość 2 x 5”, oddana do użytku w 2002 roku. Mleko w ilości około 2200 litrów dziennie odbiera Spółdzielnia Mleczarska Włoszczowa. Hodowla koni czystej krwi arabskiej w liczbie 55 szt., znajduje się w fazie reorganizacji w kierunku jej ograniczenia i poprawy jakości – stan na 15.04.2004 rok.

III.3. Podmioty gospodarcze w gminie Szydłów i ich rodzaje. Możliwości inwestycyjne.

1. GMINNA SPÓŁDZIELNIA „Samopomoc Chłopska”

Gminna Spółdzielnia „Samopomoc Chłopska” została założona przez grupę działaczy spółdzielczych w 1948 roku.

Spółdzielnia obecnie zatrudnia 56 osób w tym:

- pracowników biurowych 7 osób,
- pracowników fizycznych 49 osób.

Firma posiada 21 placówek handlowych na terenie gminy Szydłów oraz 8 w gminie Tuczępy, w Potoku znajduje się baza magazynowa. GS posiada również własną piekarnię w Szydłowie.

GS Szydłów świadczy usługi z zakresu:

- archiwizacji dokumentów
- finansów (rozliczenia podatkowe od osób fizycznych)

Spółdzielnia planuje rozwój w zakresie:

- modernizacji zakładu produkcyjnego – piekarni,
- modernizacji istniejących placówek handlowych.

2. BANK SPÓŁDZIELCZY w Szydłowie

Bank powstał w 1950 roku, świadczy usługi na rzecz osób fizycznych i prawnych oraz innych jednostek organizacyjnych.

Bank zatrudnia 16 osób w tym:

- pracowników biurowych 15 osób,
- pracowników fizycznych 1 osoba.

Planuje rozszerzenie zakresu działalności o:

- nabywanie i odkupywanie jednostek uczestnictwa funduszy inwestycyjnych,
- wydawanie kart płatniczych.

BS w Szydłowie posiada też inne placówki w sąsiednich miejscowościach:

- Oddział BS w Rakowie,
- Punkt Kasowy w Gnojnie.

3. EMIZET Sp. z o.o.

Emizet jest spółką prywatną działającą od 1992 roku. Od 1994 posiada swój oddział w Düsseldorfie. Aktualnie spółka zatrudnia 160 pracowników tj. 80-ciu w kraju i 80-ciu na kontraktach w Niemczech. Specjalizuje się w produkcji wyrobów metalowych lekkich i konstrukcji stalowych. Wyroby w 80% są eksportowane, pozostałe 20% trafia na rynek krajowy.

EMIZET produkuje m.in.:

- skrzynie narzędziowe z blachy stalowej, aluminiowej i ocynkowanej,
- drzwi budowlane z blachy ocynkowanej,
- stoły narzędziowe składane,
- wózki specjalistyczne,
- pojemniki i kosze na śmieci,
- palety metalowe,
- kształtki wentylacyjne z blachy ocynkowanej,
- inne metalowe elementy wg. dokumentacji zleceniodawcy.

Firma do celów produkcyjnych wykorzystuje następujące maszyny i urządzenia:

- prasy mimośrodowe i hydrauliczne o nacisku do 250 t.,
- komputerowo sterowane maszyny do cięcia blach plazmą. Max. grubość cięcia 12 mm.,
- komputerowo sterowane urządzenia do cięcia blach laserem, max. grubość blach 9 mm.,
- krawędziarki (m. in. krawędziarka Fa. AMADA sterowana numerycznie),
- giętarke do rur sterowaną numerycznie,
- zgrzewarkę do blach, grubość blach do 4 mm.,
- nożyce do cięcia blach do grubości 6 mm.,

- spawarki do spawania w osłonach gazów,
- malarnię do malowania farbami proszkowymi oraz do malowania natryskowego,
- tokarki, frezarki, wiertarki, do produkcji narzędzi do plastycznej obróbki metalu.

4. EKOPLON S.A.

Od 1989 roku firma jest jednym z wiodących producentów nawozów dolistnych i ogrodniczych specjalistycznych oraz premiksów i koncentratów w Polsce. Efektem współpracy z wieloma instytutami naukowymi oraz gospodarstwami rolnymi, są produkty najwyższej jakości, doskonale dostosowane do potrzeb i oczekiwań klienta, podnoszące jakość oraz zysk z produkcji rolniczej i ogrodniczej. Posiada doskonale zaplecze technologiczne i logistyczne oraz wykwalifikowanych specjalistów, dbających o wysoką jakość produktów. Pozwala to na stałe dostosowywanie wyrobów do oczekiwań rynku i potrzeb klientów. Firma eksportuje m.in. na Ukrainę i Białoruś.

Asortyment:

- Nawozy dolistne
  - płynne mikro i makroelementowe, zawierające wysoko przyswajalne składniki odżywcze w formie schelatowanej z aminokwasami oraz kwasami organicznymi. Stosowane w uprawach rolniczych, ogrodniczych i roślin ozdobnych, pozwalają zwiększyć ilość i jakość plonów.
- Nawozy ogrodnicze i kwiatowe,
  - płynne oraz granulowane, nawozy doglebowe zawierające komplet makro i mikroelementów w ilościach i proporcjach odpowiednich dla poszczególnych grup roślin, przeznaczone do stosowania w uprawach warzyw i roślin ozdobnych pod osłonami, w gruncie oraz w mieszkaniach.
- Premiksy
  - grupa dodatków zawierających składniki mineralne, witaminy, aminokwasy i substancje biologicznie czynne dostosowane składem do poziomu produkcji i stanu fizjologicznego poszczególnych grup zwierząt gospodarskich (Dynamix, Ekomix, Farmer, Premiks oraz specjalistyczne).
- Koncentraty
  - preparaty służące do uzupełniania białka w mieszankach paszowych, zawierające składniki mineralne, witaminy i substancje biologicznie czynne, przeznaczone dla wszystkich gatunków i grup wiekowych zwierząt gospodarskich.
- Pasze
  - pełnoporcjowe mieszanki dla prosiąt i warchlaków, produkowane w postaci granulowanej z najwyższej jakości surowców charakteryzujących się wysoką przyswajalnością składników pokarmowych. Zabezpieczają bardzo wysokie potrzeby pokarmowe młodych świń, umożliwiając im intensywny wzrost i wysoką zdrowotność (PP – Prestarter, PP – Starter).

5. ZAKŁAD GOSPODARKI KOMUNALNEJ

Zakład Gospodarki Komunalnej Sp. z o.o. w Szydłowie zatrudnia 7 osób, w tym do obsługi biura 3 osoby, do pracy w terenie 4 osoby.

Działalność Zakładu polega na:

- utrzymaniu i eksploatacji obiektów i sieci wodociągowej oraz zapewnieniu stałej dostawy wody,
- utrzymaniu i eksploatacji oczyszczalni i kanalizacji oraz stały odbiór ścieków,
- nadzorowaniu i kontroli ilości i jakości dostarczanej wody oraz odprowadzanych ścieków,
- utrzymaniu czystości i porządku na terenach, w stosunku do których obowiązek ten spoczywa na gminie,
- organizacji odbioru i wywozu śmieci na wysypisko,
- wykonaniu indywidualnych zleceń mieszkańców gminy i innych jednostek z wyżej wymienionego zakresu działania Zakładu.

6. Hotel „CZTERY WIATRY” – opisany poniżej w rozdziale dot. turystyki na str. 23.

Ponadto miejscami pracy o bardzo dużym znaczeniu w życiu gospodarczym gminy jest **Gimnazjum** z 21 miejscami pracy, **4 Publiczne Szkoły Podstawowe** zatrudniające 50 osób, **Urząd Gminy** zatrudniający 26 osób, **Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej** zatrudniający 9 osób i **Posterunek Policji** gdzie pracuje 6 funkcjonariuszy.

Pozostałe firmy – podmioty gospodarcze mają charakter rodzinny lub są to osoby indywidualne prowadzące działalność gospodarczą na własny rachunek, głównie w branży handlowej i budowlanej.

Z przedstawionych poniżej danych wynika, że na ogólną liczbę 115 zarejestrowanych podmiotów gospodarczych jest prowadzonych 150 różnego rodzaju działalności. Wiele firm nie ogranicza się wyłącznie do jednego rodzaju usług lecz ma ich w swojej ofercie 2, 3 lub więcej. Taki sposób funkcjonowania pozwala na bardziej bezpieczne przetrwanie okresów kryzysowych związanych z dekoniunkturą na lokalnym rynku lub z sezonowością popytu na niektóre oferty. Relatywnie duża liczba rodzinnych firm funkcjonujących na terenie gminy, to nie tylko urozmaicenie miejscowej oferty produkcyjno – handlowo – usługowej, ale także bardzo skuteczny sposób zagwarantowania pracy dla najbliższych osób a także i spoza rodziny, co w aktualnej sytuacji ma istotne znaczenie w kształtowaniu rynku pracy na terenie gminy Szydłów.

Tabela 4. Podmioty gospodarcze ich rodzaje i liczby w poszczególnych sołectwach

L.p.	Miejscowość	Handel i gastronomia	Usługi budowlane	Usługi transportowe	Inne	Razem
1	Brzeziny	3	2	-	1	6
2	Gacki	3	3	4	6	16
3	Grabki Duże	3	4	3	8	18
4	Jabłonica	1	1	-	-	2
5	Korytnica	4	-	1	5	10
6	Kotuszów	3	-	-	3	6
7	Mokre	2	1	-	2	5
8	Osówka	2	1	-	2	5
9	Potok	5	2	1	4	12
10	Potok Rządowy	1	1	-	-	2
11	Rudki	3	3	2	3	11
12	Solec	1	1	3	2	7
13	Szydłów	13	8	1	28	50
14	Wola Żyzna	2	1	-	2	5
15	Wolica	1	-	-	1	2
16	Wymysłów	-	-	-	-	-
RAZEM		47	28	15	67	157

Tabela 5. Rozmieszczenie szkół, instytucji i innych placówek użyteczności publicznej na terenie gminy.

L.p	Nazwa wsi	Szkoły G-gimnazjum S-szkoła podst. P-przedszkole	Ośrodki zdrowia	Remizy OSP	Kości- ły	Urząd gminy	Poli- cja	Poczta	Banki	Stacja paliw
1	Szydłów	G,S,P	+	+	+	+	+	+	+	+
2	Potok	S	+	+	+					+
3	Gacki	S		+						
4	Solec	S		+	+					
5	Kotuszów			+	+					
6	Korytnica			+						
7	Jabłonica			+						
8	Osówka			+						
9	Rudki			+						
10	Grabki Duże									+

Z przedstawionych powyżej danych wynika, że dostępność usług o podstawowym znaczeniu: edukacyjnych, zdrowotnych, religijno – wyznaniowych, związanych z bezpieczeństwem obywateli i ppoż., powinna zaspokoić potrzeby przeciętnego mieszkańca gminy. W pewnym zakresie poprawie sytuacji w dostępności do w/w usług służą odnowy nawierzchni dróg powiatowych przebiegających przez teren gminy, co w sposób bardzo widoczny usprawnia komunikację niezbędną do korzystania z placówek wyszczególnionych w tabeli 5.

Szacunkowa powierzchnia terenów przeznaczonych pod następujące rodzaje inwestycji:

- obiekty produkcyjne, przemysłowe, magazynowe, place składowe: 5,0 ha
- obiekty usługowo-handlowe, biurowe itp.: 200 m²
- obiekty o charakterze sportowo-rekreacyjnym: 2,0 ha.

III.4. Infrastruktura komunalna, drogowa i komunikacyjna

1. Sieć wodociągowa

- a. całkowita długość sieci wodociągowej: 77,8 km,
- b. stopień zwodociągowania gminy: 97%,
- c. liczba gospodarstw domowych podłączonych do sieci: 1 034,
- d. główne ujęcia wody:
  - Szydłów
  - Korytnica
  - Osówka
  - Rudki

Łączna długość sieci wodociągowej w gminie wynosi 77,8 km w tym 65,8 km wykonane jest z rur PCV, a 12 km z rur żeliwnych.

Wodociąg publiczny w Szydłowie oddano do użytku 30 listopada 1997 roku:

- długość sieci: 35,6 km,
- produkcja wody za 2002 rok: 367 270 m³,
- ogółem wydajność: 312,8 m³/h,

Wodociąg publiczny w Osówce oddany do użytku 31 października 1975 roku:

- długość sieci: 11 km,
- produkcja wody za 2002 rok: 26 757 m³,
- ogółem wydajność: 52,3 m³/h,

Wodociąg publiczny Rudki oddany do użytku 11 lipca 1995 roku:

- długość sieci: 11,5 km,
- produkcja wody za 2002 rok: 13 000 m³,
- ogółem wydajność: 45,5 m³/h,

Wodociąg publiczny Korytnica oddany do użytku 28 kwietnia 1997 roku:

- długość sieci: 14,7 km,
- produkcja wody za 2002 rok: 23 575 m³,
- ogółem wydajność: 39,0 m³/h.

Niektóre wsie i przysiółki (Wymysłów, Księża Niwa, Potok Rządowy, Kamienna Góra) o rozproszonej zabudowie zaopatrywane są w wodę ze studni indywidualnych w gospodarstwach.

2. Sieć kanalizacyjna

- a. całkowita długość sieci kanalizacyjnej: 2,1 km,
- b. stopień skanalizowania gminy: 0,02%,
- c. liczba gospodarstw podłączonych do sieci: 20.

Jedynie z rejonu Rynku w Szydłowie, w tym z budynków Urzędu Gminy, Ośrodka Zdrowia, poczty, szkoły i zakładów metalowych EMIZET ścieki gospodarcze odprowadzane są do oczyszczalni kanalizacją sanitarną wybudowaną w latach osiemdziesiątych.

W Szydłowie znajduje się niewielka oczyszczalnia ścieków która powstała w 1995 roku. Przerabia 20 m³ ścieków na dobę, a jest przystosowana do przerobu 115 m³ na dobę. Na pozostałym terenie ścieki gromadzone są w większości w przydomowych, bezodpływowych szambach. Zbiorniki opróżnia się okresowo a ścieki są wywożone przez Zakład Gospodarki Komunalnej na oczyszczalnię w Szydłowie. W latach 2004-2005 planuje się kanalizację miejscowości Grabki Duże.

3. Gospodarka odpadami

- a. Gmina nie prowadzi selektywnej zbiórki odpadów komunalnych, gospodarką odpadami zajmuje się Zakład Gospodarki Komunalnej w Szydłowie. Odpady komunalne gromadzone są w 39 kontenerach KP-7 rozmieszczonych na terenie gminy i opróżnianych przez PGKiM Sp. z o.o. w Staszowie na wysypisko w gminie Staszów.
- b. inne odpady: z Ośrodka Zdrowia, Stacji Paliw i spółek odbierane są przez podmioty z którymi te jednostki posiadają stosowne umowy.

4. Energia elektryczna

Zaopatrywanie w energię elektryczną polega na dostawach energii siecią rozdzielczą średniego napięcia ze stacji elektroenergetycznych 110/15 KV GPZ Stopnica, GPZ Chmielnik, GPZ Busko oraz w przyszłości ze stacji 110/15 kV GPZ Szydłów, która powstanie w wyniku przebudowy istniejącej rozdzielni sieciowej 15 kV RS Szydłów.

5. Sieć gazowa

- a. długość sieci: 14,2 km,
- b. stopień zgazyfikowania gminy: 26%,
- c. ilość przyłączy: 292.

6. Sieć ciepłownicza

Ze względu na specyfikę zabudowy mieszkaniowej – budownictwo jednorodzinne lub zagrodowe, mieszkańcy gminy zaopatrują się w energię ciepłą indywidualnie. Budynki użyteczności publicznej oraz zakłady przemysłowe posiadają własne kotłownie.

7. Układ drogowy

- a. drogi krajowe: brak,
- b. drogi wojewódzkie: droga nr 765 relacji Jędrzejów – Chmielnik – Osiek, droga nr 756 relacji Stopnica – Starachowice,
Długość dróg wojewódzkich: 21,4 km,
- c. drogi powiatowe o długości 53 km:
nr. 15122 – Chmielnik – Życiny,
nr. 15132 – Grabki Małe – Solec,
nr. 15133 – Potok - Grabki Duże,
nr. 15134 – Osówka – Brzeziny,
nr. 15135 – Brzeziny – Katuszów,
nr. 15136 – Raków – Kurozwęki,
nr. 15137 – Gacki – Mokre,
nr. 15138 – Szydłów – Tuczępy,
nr. 15139 – Grabki Duże – Solec.
- d. drogi gminne: długość 34 km, są to drogi jednopasmowe lub dwupasmowe o szerokości jezdni od 3 do 5 m., dróg o nawierzchni bitumicznej jest 10 km, pozostałe 24 km., to drogi o nawierzchni tłuczniowej i granitowej.

8. Stacje benzynowe i parkingi

- a. stacje benzynowe – w Grabkach Dużych i Potoku, dystrybutor z gazem w Szydłowie,
- b. parkingi: Szydłów – 30 miejsc parkingowych.

9. Komunikacja zbiorowa

- a. **linie kolejowe:** przez południową część obszaru gminy przebiegają wyłączone z eksploatacji tory pasażerskiej i towarowej linii kolejowej:
  - normalnotorowe: Kielce-Tarnobrzeg
  - szerokotorowe: Olkusz-UkrainaObie linie nie odgrywają żadnej roli w obsłudze komunikacyjnej i transportowej gminy.
- b. **PKS:** Obsługę komunikacyjną świadczy głównie PKS SP. z o.o. w Staszowie a także przewoźnicy prywatni:
  - 2 razy dziennie kursują autobusy relacji Potok – Brzeziny – Gacki,
  - 6 razy dziennie kursują autobusy relacji Korytnica – Kurozwęki,
  - średnio co 2 godziny przejeżdżają autobusy na drogach wojewódzkich.

10. Budownictwo mieszkaniowe

Komunalne zasoby mieszkaniowe wynoszą 1010 m² powierzchni mieszkaniowej o średnim standardzie. W przeważającej części jest to budownictwo stare.

11. Wielkość i rodzaj niezagospodarowanego majątku znajdującego się na terenie gminy

- Baza magazynowa w Potoku: 1.100 m² powierzchni magazynowej wraz wagą samochodową i działką o powierzchni 14.800 m², z utwardzonym placem, wszystkie media.
- Baza magazynowa w Szydłowie: 3 budynki o łącznej pow. 1000 m² wraz z wagą samochodową. Działka o pow. 15.500 m² z utwardzonym placem, wszystkie media.
- Cegielnia Gacki o pow. 3,5 ha.

III.5. Oświata

Na terenie gminy funkcjonują następujące placówki oświatowe:

1. **Przedszkole** w Szydłowie – do którego uczęszcza 43 dzieci, zatrudniające 2 nauczycielki.
2. **Szkoła Podstawowa im. Jana Kaczorowskiego w Szydłowie** - licząca 137 uczniów, zatrudniająca 12 nauczycieli.
3. **Szkoła Podstawowa im. Jana Pawła II w Potoku** licząca 88 uczniów, zatrudniająca 14 nauczycieli.
4. **Szkoła Podstawowa w Solcu** licząca 121 uczniów, zatrudniająca 12 nauczycieli.
5. **Szkoła Podstawowa w Gackach**, licząca 34 uczniów, zatrudniająca 5 nauczycieli.
Od 1 września 2004 roku, będzie filią Szkoły Podstawowej w Szydłowie.
6. **Gimnazjum im. Wł. St. Reymonta w Szydłowie** liczące 251 uczniów, zatrudniające 18 nauczycieli.

Uczniowie Szkół Podstawowych mają możliwość uczęszczania na różnego rodzaju zajęcia pozalekcyjne związane z muzyką, językiem polskim, matematyką, SKS-em itp. Natomiast gimnazjaliści biorą udział w zajęciach w ramach kółek: tanecznego i teatralnego oraz przedmiotowych z matematyki i języka polskiego. Prężnie działa Uczniowski Ludowy Klub Sportowy (ULKS), którego członkowie osiągają bardzo dobre wyniki w czasie zawodów na szczeblu powiatowym i wojewódzkim.

III.6. Służba Zdrowia

Ochronę zdrowia zabezpiecza Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Szydłowie z Ośrodkiem Zdrowia w Potoku.
Data powstania SPZOZ - 1999 rok.

Zatrudnienie:

- Lek. medycyny ogólnej - I etat,
- Lek. medycyny pracy - I etat,
- Lek. pediatra - I etat,
- Pielęgniarka środowiskowo-rodzinna – II etaty,
- Pielęgniarka w środowisku nauczania – I etat,
- Położna środowiskowa – I etat,
- Sprzątaczką – I etat,
- Palacz - konserwator – umowa zlecenia.

Gabinety:

- ogólnie lekarski – 2,
- poradnia chorób dzieci – 1,
- poradnia „K” – 1,
- poradnia stomatologiczna – 1,
- gabinet zabiegowy, USG, EKG,
- punkt szczepień.

Godziny pracy:

Poniedziałek	7.40 - 18.00
Wtorek	7.40 - 18.00
Środa	7.40 - 18.00
Czwartek	7.00 - 18.00
Piątek	7.40 - 18.00

Sprzęt medyczny: EKG komputerowe, USG z głowicą do badań jamy brzusznej i tarczycy, glukometry – 2 szt., Aftalmoskop, Otoskop – 2 szt., aparaty do pomiaru ciśnienia, zestaw do badań O.B. - 2szt.

Plany - zależności od posiadanych środków finansowych:

- zakup nowego aparatu EKG,
- remont dachu,
- remont ogrodzenia,
- remont holu górnego,
- odnowienie Ośrodka Zdrowia w Potoku,
- wymiana pozostałej stolarki okiennej,
- wydzielenie sanitariatu.

Inne dane, uwagi: zgodnie z wymogami UE placówka winna posiadać windę wewnętrzną - jest to zadanie priorytetowe. Koszt takiej inwestycji to 40.000 zł.

III.7. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej

Pomoc społeczna jest instytucją polityki społecznej Państwa mającą na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężenia trudnych sytuacji życiowych, których nie są w stanie sami pokonać, wykorzystując własne środki, możliwości i uprawnienia.

Do wykonywania tych zadań Rada Gminy w Szydłowie Uchwałą Nr. VIII/187/92 z dnia 19 listopada 1992 roku utworzyła jednostkę budżetową pod nazwą „Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej”.

W GOPS zatrudnione są dwie osoby.

- Liczba rodzin korzystających z pomocy GOPS-u w latach 2001-2003 kształtowała się następująco:

ROK	2001	2002	2003
LICZBA RODZIN	192	205	228

W 2001 roku pomocą objęte były 192 rodziny tj. 323 osoby, w 2002 - 205 rodzin tj. 447 osób, w 2003 - 228 rodzin tj. 503 osoby. Liczba osób otrzymujących różną formę pomocy zwiększyła się.

Najczęstszymi przyczynami kwalifikującymi do pomocy są:

- bezrobocie,
- niepełnosprawność,
- długotrwała choroba,
- bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i w prowadzeniu gospodarstwa domowego.

Z pomocy korzystają również osoby z trudnościami w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego. Powodem przyznania pomocy bywa także alkoholizm a także potrzeba ochrony macierzyństwa.

Bezrobocie.

Z doświadczeń pracowników GOPS wynika, że bezpośrednim i najbardziej widocznym skutkiem bezrobocia jest obniżenie standardu materialnego rodziny, co wręcz wymusza konieczność korzystania z pomocy społecznej.

- Liczba rodzin korzystających z pomocy z powodu bezrobocia:

ROK	2001	2002	2003
LICZBA RODZIN	50	63	53

Niepełnosprawność.

Osoby niepełnosprawne to osoby wobec których orzeczona została niepełnosprawność przez Zespół d/s Orzekania o Stopniu Niepełnosprawności, Komisję przy ZUS, KRUS oraz inne osoby z dysfunkcjami fizycznymi,

psychicznymi, umysłowymi, które powodują trwałe lub okresowe ograniczenia bądź uniemożliwienie pełnienia ról i zadań społecznych na poziomie powszechnie przyjętych kryteriów.

- Liczba rodzin korzystających z pomocy z tytułu niepełnosprawności:

ROK	2001	2002	2003
LICZBA RODZIN	83	90	100

- Liczba rodzin korzystających z pomocy z tytułu długotrwałej choroby:

ROK	2001	2002	2003
LICZBA RODZIN	59	64	54

Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i w prowadzeniu gospodarstwa domowego.

Zaburzona struktura rodziny niekorzystnie wpływa na sytuację dziecka, na jego więź z rodziną. Rodziny podopiecznych Ośrodka odznaczają się często zaburzoną strukturą w postaci: nieustabilizowanych formalnie i społecznie związków, rozkładu pożycia małżeńskiego, niezaradności w prowadzeniu gospodarstwa domowego.

- Liczba rodzin korzystających z pomocy z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i w prowadzeniu gospodarstwa domowego:

ROK	2001	2002	2003
LICZBA RODZIN	12	10	10

Alkoholizm.

Problem nadużywania alkoholu przez klientów pomocy społecznej jest bardzo skomplikowany ponieważ obok alkoholizmu występują zaburzenia komunikacji między członkami rodziny, bieda, problemy wychowawcze i zdrowotne. Daje się zauważyć zjawisko „dziedziczenia alkoholizmu”. Praca z takimi osobami jest bardzo trudna, długotrwała i często skazana na niepowodzenie.

- Liczba rodzin korzystających z pomocy z powodu alkoholizmu:

ROK	2001	2002	2003
LICZBA RODZIN	3	8	10

Potrzeba ochrony macierzyństwa.

Wśród klientów GOPS znajdują się kobiety korzystające z zasiłków z tytułu ochrony macierzyństwa będące w trudnej sytuacji materialnej.

- Liczba rodzin korzystających z pomocy z tytułu ochrony macierzyństwa:

ROK	2001	2002	2003
LICZBA RODZIN	18	16	15

Trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego.
Grupę klientów GOPS stanowią też osoby opuszczające Zakład Karny.

- Liczba rodzin korzystających z pomocy z powodu trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu Zakładu Karnego:

ROK	2001	2002	2003
LICZBA RODZIN	0	0	4

III.8. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

Znowelizowana Ustawa o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi z dnia 26 października 1982 r., stanowi, że „prowadzenie działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych oraz integracja społeczna osób uzależnionych od alkoholu należy do zadań własnych gminy.”

W związku z powyższym art. 4 ust. 1 ustawy nakłada na Gminę Szydłów obowiązek realizowania jako zadania własnego gminy – następujących przedsięwzięć:

1. Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu poprzez utworzenie Punktu Konsultacyjnego z wykorzystaniem terapeuty oraz utworzenie grupy samopomocowej AA.
2. Udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe, pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie m.in. w utworzonym Punkcie Konsultacyjnym.
3. Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych. W/w działania prowadzone będą w Szkołach Podstawowych Gminy i Gimnazjum w Szydłowie oraz w Gminnym Ognisku Wychowawczym mającym siedzibę w Synagodze w Szydłowie i 8 placówkach Gminnego Ogniska Wychowawczego: Wola Żyzna, Potok, Katuszów, Osówka, Korytnica, Jabłonica, Rudki, Grabki Duże. W w/w działaniu Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Gminne Ognisko Wychowawcze będzie pozostawało w ścisłej współpracy z Parafią Rzymskokatolicką będącą w posiadaniu sali katechetycznej, w której odbywają się zajęcia z 70-cioma osobami – dziećmi i młodzieżą w zakresie programów kształtowania właściwych postaw, zagospodarowania wolnego czasu i innych.

4. Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych. Współpraca z instytucjami, zakładami pracy, stowarzyszeniami, szkołami, Policją, Parafią Rzymskokatolicką, Gminnym Klubem Sportowym w Szydłowie, Towarzystwem Przyjaciół Ziemi Szydłowskiej, Szydłowskim Towarzystwem Strzeleckim, przychodniami zdrowia i lekarzami.
5. Kontrolowanie przestrzegania zasad obrotu napojami alkoholowymi. Podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 13 i 15 ustawy oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego. Zobowiązanie osób, które w związku z nadużywaniem alkoholu powodują rozkład życia rodzinnego, demoralizację małoletnich, zakłócają spokój lub porządek publiczny, na podst. art. 26, do poddania się leczeniu w stacjonarnym lub niestacjonarnym zakładzie leczenia odwykowego poprzez skierowanie wniosku do sądu.
6. Wspieranie zatrudnienia socjalnego poprzez organizowanie i finansowanie Centrów Integracji Społecznej w przyszłości.

Realizacja powyższych zadań spoczywa na **Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych**, która corocznie sporządza stosowny program działań.

Podstawowym celem programu jest zapobieganie powstania nowych problemów alkoholowych oraz zmniejszanie rozmiarów tych, które aktualnie występują.

Szczegółowe cele tego programu to:

1. Zmniejszenie ilości alkoholu spożywanego przez młodzież poprzez:

- ograniczenie możliwości zakupu i spożywania alkoholu przez nieletnich,
- ograniczenie działań promujących picie alkoholu przez młodzież,
- interwencje profilaktyczne wobec grupy podwyższonego ryzyka (dzieci z rodzin alkoholików),
- edukację rodziców, wychowawców w zakresie pomagania młodzieży w utrzymaniu abstynencji.

2. Zmniejszenie ilości nowych przypadków uzależnień poprzez:

- uczenie wczesnego rozpoznawania sygnałów wskazujących na rozwijanie się procesu uzależnienia,
- uczenie osobistych umiejętności kontrolowania rozmiarów i wzorów picia,
- zwiększenie skuteczności interwencji wobec zaburzeń zachowania wynikających z nadmiernego picia.

3. Zmniejszenia dolegliwości alkoholowych, zaburzeń życia rodzinnego (przemocy i zaniedbań) poprzez:

- zwiększenie dostępności i skuteczności zorganizowanych form pomocy psychologicznej, prawnej i społecznej dla członków tych rodzin,

- inicjowanie i wspieranie środowiskowych grup społecznych obrony przed przemocą.

4. Promowanie postaw społecznych ważnych dla profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych poprzez:

- wdrażanie do życia społecznego postaw wspomagających racjonalną kontrolę nad obecnością alkoholu w życiu codziennym,
- budowanie akceptacji społecznej dla niezbędnych decyzji, które częściowo ograniczają i zmniejszają swobodę konsumpcji alkoholu,
- propagowanie abstynencji lub powściągliwości i samoograniczenia spożycia alkoholu jako wzorów postępowania specyficznych grup społecznych o wysokim prestiżu.

Środki na realizację gminnego programu pochodzić powinny z opłat za zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych

Skuteczna realizacja programu może przynieść wymierne korzyści w takiej sferze jak:

- zmniejszenie wydatków na opiekę zdrowotną,
- wzrost wydajności pracy wśród osób zatrudnionych,
- zmniejszenie wydatków na pomoc społeczną,
- poprawa sytuacji rodzinnych,
- spadek przestępczości w związku z nadużywaniem alkoholu,
- spadek ilości przestępstw i przemocy w rodzinie,
- zwiększenie świadomości o chorobie alkoholowej i jej skutkach wśród młodzieży.

III.9. Walory historyczne i zabytkowe. Organizacje pozarządowe i kluby sportowe.

Sam Szydłów, którego historia sięga początków XII wieku, zachowując średniowieczny układ urbanistyczny i kilka cennych średniowiecznych budowli jest bardzo atrakcyjnym miejscem odwiedzin dla licznej rzeszy turystów a także obiektem badań i pracy dla archeologów i konserwatorów zabytków. Do najciekawszych obiektów należy zaliczyć XIV-wieczne otaczające miasto mury obronne o długości 680 m, Bramę Krakowską, kompleks zamkowy wraz z Salą Rycerską i Skarbczykiem, kościoły p.w. Św. Władysława i Wszystkich Świętych, ruiny kościoła Świętego Ducha i synagogę z 1525 roku. W dawnym Skarbczyku mieści się Muzeum Regionalne, bogate w eksponaty archeologiczne, etnograficzne i historyczne związane z dziejami regionu.

Corocznie na terenie gminy Szydłów odbywa się kilka imprez kulturalno– rozrywkowych, których organizatorem jest „**Towarzystwo Przyjaciół Ziemi Szydłowskiej**”. Do najważniejszych należy zaliczyć organizowane z reguły w ostatnie weekendy czerwca, lipca i sierpnia: „Dni

Szydłowa”, „Biesiady na Zamku” i „Turnieje rycerskie o miecz króla Kazimierza Wielkiego”. Imprezy te mają charakter ogólnopolski. Ponadto stałymi pozycjami kalendarza wydarzeń są: „Plener Malarski” – organizowany w sierpniu lub we wrześniu. „Święto Śliwki” – w końcu września a także mające ponad ćwierćwiekową tradycję „Biegi Sylwestrowe” – 30 grudnia, będące imprezą o randze międzynarodowej. Przy organizacji w/w imprez pomaga „**Fundacja Wspierania Rozwoju Szydłowa**”, która obecnie znajduje się w okresie dokonywania zmian organizacyjno - programowych i prawnych.

Istotne znaczenie w organizacji życia społeczno – kulturalnego na terenie gminy ma również „**Szydłowskie Towarzystwo Strzeleckie**” skupiające około 20 członków stałych - młodzieży z terenu całej gminy oraz kilkudziesięciu sympatyków z terenu całego kraju. Towarzystwo dysponuje własną strzelnicą sportową oraz magazynem broni strzeleckiej, organizując nie tylko strzelania sportowe ale także marsze szlakami wydarzeń historycznych oraz wyjazdy do miejsc bitew obydwu wojen światowych i powstań narodowych. Sama strzelnica oraz broń strzelecka udostępniana jest innym organizacjom do przeprowadzania zawodów, w tym między innymi: policji, straży pożarnej, straży leśnej, agencjom ochrony, nauczycielom i uczniom szkół wszystkich szczebli. Członkowie Towarzystwa wraz ze swoim komendantem corocznie biorą udział we wszelkiego rodzaju uroczystościach z okazji świąt państwowych a także w obchodach rocznicowych na terenie gminy, powiatu i województwa. Od stycznia 2004 roku Szydłowskie Towarzystwo Strzeleckie oficjalnie rozpoczęło ścisłą współpracę ze **Staszowskim Hufcem ZHP**.

Bazę sportową w samym Szydłowie stanowi hala o wymiarach 13,5 na 22,6 m. i kubaturze 6 495 m³, przy miejscowym Gimnazjum, oddana do użytku w lutym 2003 roku oraz boisko do gry w piłkę nożną. W piwnicach pod halą sportową znajdują się pomieszczenia do prowadzenia zajęć z gimnastyki, aerobiku, kulturystyki itp. Problemem jest stan innych boisk do gry w piłkę ręczną i siatkową oraz ich położenie w kompleksie zabytkowym, co uniemożliwia modernizację i unowocześnienie.

Działalność sportowa jest prowadzona w ramach **Szkolnych Kół Sportowych** działających w 4 Szkołach Podstawowych i w Gimnazjum oraz w **Klubie Ludowych Zespołów Sportowych**, którego podstawową dyscypliną jest piłka nożna.

III.10. Turystyka i agroturystyka.

Bazę noclegową dla turystów zapewnia na terenie gminy hotel „**Cztery Wiatry**” nad zalewem Chańcza oraz gospodarstwa agroturystyczne we wsiach Korytnica i Kotuszów, które funkcjonują w strukturach „**Stowarzyszenia Gospodarstw Gościnnych nad Zalewem Chańcza**” – tel. (041) 35 45 165.

Stowarzyszenie zrzeszające **44 gospodarstwa** oferuje: wygodne pokoje, większą kuchnię, możliwość zbierania grzybów i korzystania z zaprzęgów konnych, bliski kontakt z naturą, łowienie ryb. Rolnicy zajmujący się działalnością agroturystyczną corocznie uczestniczą w targach krajowych i zagranicznych (osobiście lub poprzez obecność w ekspozycjach organizowanych przez Urząd Marszałkowski), a także współpracują z innymi podmiotami z branży turystycznej jak np.: z Zespołem Pałacowym w Kurozwałkach i Ośrodkiem Kultury i Edukacji Religijnej „Źródło” w Rytwianach. Corocznie wspólnie ze Starostwem Powiatowym w Staszowie i Urzędem Gminy w Szydłowie organizują tradycyjny festyn pt. „Powitanie lata nad Zalewem Chańcza”.

Hotel „Cztery Wiatry” położony jest nad samym zalewem Chańcza z bezpośrednim dostępem do wody, 5 hektarowa powierzchnia ogrodzonego lasu, wokół duże kompleksy leśne. Możliwość zwiedzenia licznych atrakcji turystycznych ziemi staszowskiej, pomników przyrody i ciekawostek archeologicznych.

W Hotelu „CZTERY WIATRY” do dyspozycji gości:

tel. (041) 35- 35- 249, faks: 35 45 247.

- 4 apartamenty
- 80 dwuosobowych pokoi
- 3 sale konferencyjne na 120,150 i 250 osób
- restauracja
- kawiarnia
- wypożyczalnia kajaków i rowerów wodnych
- kort tenisowy
- kort do siatkówki
- kort do koszykówki
- sauna

Działalność turystyczna na terenie gminy koncentruje się głównie nad zalewem Chańcza w oparciu o bazę noclegową w/w, a także biwaki wzdłuż wybrzeża zalewu, głównie w sezonie wakacyjnym. Sam zalew stanowi bardzo atrakcyjne łowisko dla licznej rzeszy wędkarzy, jak również jest to doskonałe miejsce do uprawiania wszelkiego rodzaju sportów wodnych a także atrakcyjne kąpielisko dla amatorów pływania.

W ciągu całego roku, a przede wszystkim w miesiącach od maja do września sam Szydłów odwiedzają liczne wycieczki z kraju i z zagranicy. Perspektywy rozwoju działalności turystycznej uzależnione są od pozyskania środków na niezbędne inwestycje w zakresie: poprawy stanu średniowiecznych budowli Szydłowa, stworzenia bazy gastronomicznej w samym Szydłowie, dofinansowanie rozwoju i wyposażenia w stosowne eksponaty miejscowego

Muzeum, poprawy stanu wyglądu i estetyki samej miejscowości oraz terenu gminy – posprzątanie zaśmieconych lasów itp.. Władze samorządowe mają nadzieję na pozyskanie środków zewnętrznych, szczególnie z przyszłych funduszy strukturalnych. Szydłów jest jedną z najbardziej atrakcyjnych miejscowości turystycznych powiatu staszowskiego i znajduje się na szlaku wycieczek po ziemi staszowskiej wspólnie z: **Klasztorem Pokamedulskim w Rytwianach, Zespołem Pałacowo – Dworskim w Kurozwałkach, Zespołami Pałacowymi w Rytwianach i Sichowie Dużym oraz Pałacem Hugo Kollataja w Wiśniowej**. Gmina Szydłów posiada również bardzo dobre warunki do uprawiania turystyki konnej, która jest organizowana na bazie Stadniny Koni w Kurozwałkach.

Największą miejscową atrakcją zoologiczną jest **kurozwałcka hodowla jedyne go stada bizonów amerykańskich** w Polsce, które w liczbie 22 sztuk zostały zaimportowane 28 grudnia 2000 roku. Obecnie pogłowie liczy 47 sztuk a od czerwca 2004 roku, oprócz możliwości podziwiania stada można będzie także skosztować mięsa bizoniego, które stanowi atrakcję kulinarną nie tylko w Stanach Zjednoczonych Ameryki ale także i w krajach Europy Zachodniej. Pozyskanie tego smacznego i dietetycznego mięsa jest drugim, obok turystycznej atrakcji, celem prowadzenia tej hodowli.

III.11. Pomniki przyrody.

Na terenie gminy znajduje się 5 zarejestrowanych pomników przyrody:

1. **odslonięcie geologiczne** w Szydłowie od południowej strony kościoła pw. Wszystkich Świętych, nr obiektu - 232, data utworzenia: 2 października 1987 roku, właściciel: Genowefa Wojsa i Józef Celejowski,
2. **odslonięcie geologiczne** – skarpa po zachodniej stronie drogi Kotuszów – Kurozwałki, nr obiektu - 233, data utworzenia: 2 października 1987 roku, właściciel: wspólnota wsi Kotuszów,
3. **cis pospolity** w parku podworskim w Grabkach Dużych, nr obiektu - 010, data utworzenia: 2 grudnia 1952 roku, właściciel: Skarb Państwa,
4. **lipa szerokolistna** w parku podworskim w Grabkach Dużych, nr obiektu - 013, data utworzenia: 2 grudnia 1952 roku, właściciel: Skarb Państwa,
5. **dąb szypułkowy** w parku podworskim w Kotuszowie, nr obiektu - 316, data utworzenia: 30 grudnia 1993 roku, właściciel: Skarb Państwa.

Opisy w/w pomników znajdują się w **załączniku nr 1**.

IV. BEZROBOCIE W GMINIE SZYDŁÓW

Brak miejsc pracy na terenie gminy Szydłów jest obecnie największym problemem zarówno dla osób nie posiadających zatrudnienia jak również i ich rodzin a także władz samorządowych. Szanse na radykalną poprawę tego stanu rzeczy na terenie samej gminy są niewielkie z powodu braku atrakcyjnych terenów pod inwestycje w porównaniu np. z niedaleką podstrefą staszowską wchodzącą w skład Tarnobrzeskiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej „Euro – Park Wisłosan” czy Specjalnym Obszarem Inwestycyjnym Połaniec, na którym zresztą od chwili jego ustanowienia w roku 2002 nie pojawił się żaden inwestor. Bezrobotni mieszkańcy gminy szukają więc zatrudnienia na terenie Staszowa a także i poza granicami powiatu oraz województwa. Niektórzy decydują się na pracę w krajach Europy Zachodniej, szczególnie w sezonie letnim przy zbiorze warzyw i owoców.

Z danych zamieszczonych poniżej, (w tabeli 6) widać, że ogólnie na terenie gminy Szydłów mieszka najmniej osób bez pracy w porównaniu do innych gmin powiatu, nawet tych z mniejszą liczbą ludności jak np.: w gminie Oleśnica – liczącej 4237 mieszkańców i w gminie Łubnice – liczącej 4600 obywateli. Ogólnie powiat staszowski plasuje się na 7 miejscu w województwie świętokrzyskim (na 13 powiatów ziemskich) jeśli chodzi o stopę bezrobocia i mimo wszystko należy stwierdzić, że w innych powiatach np. w starachowickim – stopa bezrobocia 23,6%, koneckim 21,2%, skarżyskim – 19,5%, w ostrowieckim - 18,6 % włoszczowskim – 16,3%, sprawy te przedstawiają się bardziej dramatycznie niż jest to na ziemi staszowskiej – stopa bezrobocia 13,7%, w tym w gminie Szydłów, gdzie bez pracy mieszka 9,8% obywateli zawodowo czynnych.

Na wykresie przedstawiono porównawczo stopę bezrobocia w kraju i w powiecie staszowskim na przestrzeni lat 1999 – 2003, z którego wynika, że jest ono na ziemi staszowskiej średnio o 3-4 punkty procentowe mniejsze. Wynika to głównie z braku na naszym terenie dużych zakładów przemysłowych gdzie mogło dojść do masowych redukcji zatrudnienia, nie licząc Elektrowni w Połańcu i KiZChS „Siarkopol” w Grzybowie. Ponadto nowe miejsca pracy tworzone w Hutach Szkła Gospodarczego – gdzie obecnie zatrudnionych jest 1550 osób, zdecydowanie łagodzą problem bezrobocia z którym nie mogą sobie poradzić ekipy rządowe w naszym kraju na przestrzeni ostatnich 13 lat.

Rys. 3. Stopa bezrobocia w kraju i w powiecie staszowskim na przestrzeni lat 1999 – 2003.

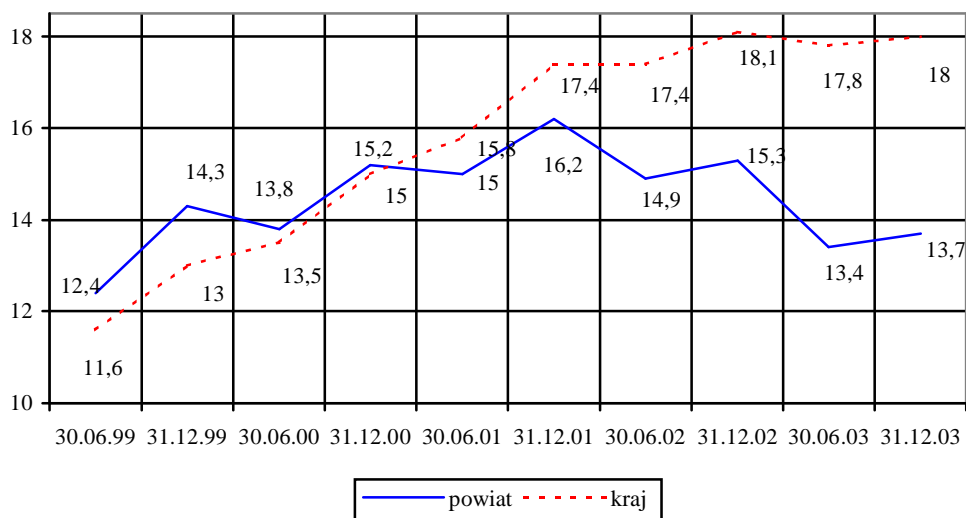

Tabela 6. Liczba bezrobotnych w gminach powiatu staszowskiego w latach 1999 – 2003

Wyszczególnienie	Stan na:				
	31.12.1999	31.12.2000	31.12.2001	31.12.2002	31.12.2003
Staszów	2191	2371	2512	2337	2096
Połaniec	1042	1138	1227	1196	1034
Osiek	1080	1085	1172	986	867
Rytwiany	648	646	674	614	505
Bogoria	722	789	780	775	674
Łubnice	330	328	366	363	298
Oleśnica	281	320	381	344	326
Szydłów	263	301	327	336	295
pow. staszowski	6557	6978	7439	6951	6089
stopa bezrobocia	14,3%	15,2%	16,2%	15,3%	13,7%

Tabela 7. Liczba osób bezrobotnych w gminie Szydłów wg. wybranych grup

Wyszczególnienie	Stan na:			Wzrost - spadek	
	28.02.2003	31.12.2003	29.02.2004	w miesiącu	od początku roku
Kobiety	143	138	133	- 1	- 5
Mężczyźni	186	157	186	9	29
Absolwenci	40	20	27	2	7
Zasiłkobiorky	30	14	16	- 3	2
Bez prawa do zasiłku	299	281	303	11	22
Zwolnieni z przycz. dot.zakładu pracy	8	6	6	0	0
W wieku 18 – 44	281	254	270	6	16
bez pracy pow.12 mcy	161	157	160	- 1	3
RAZEM	329	295	319	8	24

Wśród osób bezrobotnych mieszkających na terenie gminy Szydłów zarejestrowanych na dzień 29 lutego 2004 roku 58% stanowili mężczyźni, osób w wieku 18 – 44 lata było 85% a powyżej 44 roku życia 15% tj. 49 osób. Jak wiadomo znalezienie pracy przez te osoby jest znacznie trudniejsze, równie przykrą sprawą jest fakt, że aż 95% osób zarejestrowanych nie pobiera zasiłku, co jest między innymi wynikiem podjętych decyzji na szczeblach rządowych w kierunku nowelizacji przepisów wykluczających płacenie osobom bezrobotnym jakichkolwiek świadczeń.

Kierunki działań i szanse likwidacji bolesnego zjawiska bezrobocia zostały przedstawione w rozdziale opisującym podmioty gospodarcze funkcjonujące na terenie gminy w rozdz. III.3.

V. BEZPIECZEŃSTWO OBYWATELI

Posterunek Policji w Szydłowie

Posterunek Policji w Szydłowie funkcjonuje w strukturach Komendy Powiatowej Policji w Staszowie, pracuje w nim 6 funkcjonariuszy. Do głównych zadań Posterunku należy:

1. Ochrona życia i zdrowia ludzi oraz mienia przed bezprawnymi zamachami naruszającymi te dobra.
2. Ochrona bezpieczeństwa i porządku publicznego, w tym zapewnienie spokoju w miejscach publicznych oraz w ruchu drogowym.
3. Inicjowanie i organizowanie działań mających na celu zapobieganie popełnianiu przestępstw i wykroczeń. Przeciwdziałanie zjawiskom kryminogennym i współdziałanie w tym zakresie z organami państwowymi, samorządowymi oraz organizacjami społecznymi.
4. Wykrywanie przestępstw i wykroczeń oraz ściganie ich sprawców.
5. Nadzór nad jednostkami OSP z terenu gminy.
6. Kontrola przestrzegania przepisów porządkowych i administracyjnych związanych z działalnością publiczną a także przepisów obowiązujących w miejscach publicznych.

Sprzęt w dyspozycji funkcjonariuszy szydłowskiego Posterunku: samochód marki „Polonez”, radiostacja, urządzenie kontrolno – pomiarowe na zawartość alkoholu we krwi. W roku 2004 planowany jest kapitalny remont siedziby Posterunku oraz zakup nowego samochodu.

Potrzeby (ponad te planowane do realizacji w roku bieżącym): zakup co najmniej 1 radiostacji przenośnej – koszt około 2000 zł., zakup komputera, monitora i drukarki – brak jakichkolwiek na wyposażeniu, zwiększenie zatrudnienia o 1 etat co umożliwiłoby pracę na pełne 3 zmiany.

VI. OCHRONA PRZECIWPÓŻAROWA

Ochotnicze Straże Pożarne w Gminie Szydłów

Zabezpieczenie przeciwpożarowe gminy Szydłów stanowi dziesięć jednostek Ochotniczych Straży Pożarnych, które ze względu na wyposażenie podzielone są na trzy kategorie:

- I. S-2 posiadające dwa samochody bojowe
- OSP Katuszów
- II. S-1 posiadające jeden samochód bojowy
- OSP Szydłów, Wola Żyzna, Gacki, Osówka, Potok, Solec Stary, Korytnica
- III. M.- posiadające motopompy pożarnicze
- OSP Jabłonica i OSP Rudki

Ochotnicze straże pożarne na terenie gminy liczą 314 członków, działają w oparciu o ustawę z dnia 7 kwietnia 1989 r. - prawo o stowarzyszeniach, ustawę z 24 sierpnia 1991 r. o ochronie przeciwpożarowej a także w oparciu o własne statuty, które nie mogą być sprzeczne z wyżej wymienionymi ustawami. Za stan ochrony przeciwpożarowej w gminie odpowiada wójt, jest to więc zadanie własne gminy, wobec powyższego finansowanie jednostek OSP odbywa się z jej budżetu.

Tabela 8. Wykaz podstawowego sprzętu będącego na wyposażeniu jednostek OSP z terenu gminy Szydłów

Lp.	Jednostka	K S R G	Samo- chody	Pompy	Radio- stacje	Selek- tywne wywo- łanie	Agre- gaty prądo- twórcze	Pilarki do drewna	Inny sprzęt
1	Szydłów	+	Star 244	PO-5 2-szt	+	+	+	+	p.szlam 2 szt.
2	Katuszów	-	Star 266 Żuk	PO-3 PO-5	+	+	-	-	p.szlam 1 szt.
3	Wola Żyzna	-	Star 244	PO-5 2 szt.	+	-	-	+	p.szlam 1 szt.
4	Gacki	-	Żuk	PO-5	-	-	-	-	-
5	Solec	-	Żuk	PO-5	-	-	-	-	-
6	Potok	-	Żuk	PO-5	-	-	-	-	-
7	Osówka	-	Żuk	PO-5	-	-	-	-	-
8	Korytnica	-	Żuk	PO-5	-	-	-	-	-
9	Jabłonica	-	-	PO-5	-	-	-	-	-
10	Rudki	-	-	PO-5	-	-	-	-	-

Ochotnicze straże pożarne zrzeszone są w Związku Ochotniczych Straży Pożarnych Rzeczypospolitej Polskiej, a zatem ich statuty muszą być także zgodne ze statutem tego związku. Ochotnicza Straż Pożarna jest dobrowolnym i samorządnym stowarzyszeniem samodzielnie określającym swoje cele, programy działania i struktury organizacyjne. Zrzesza co najmniej 15 członków, zarejestrowana w sądzie rejestrowym nabywa osobowość prawną. Nadzór nad działalnością OSP sprawuje starosta właściwy ze względu na siedzibę stowarzyszenia. W art. 19 ust.1a ustawa o ochronie przeciwpożarowej definiuje OSP jako jednostkę „umundurowaną i wyposażoną w specjalistyczny sprzęt, przeznaczoną w szczególności do walki z pożarami, klęskami żywiołowymi lub innymi miejscowymi zagrożeniami.” Ustęp 3 tego artykułu nakłada obowiązek uzgadniania treści statutu OSP w części poświęconej sprawie ochrony przeciwpożarowej z Komendantem Powiatowym PSP, właściwym ze względu na teren działania stowarzyszenia. Członkami OSP mogą być osoby fizyczne, posiadające pełną zdolność do czynności prawnych, nie pozbawione praw publicznych.

Na podstawie ustaw z 24 sierpnia 1991 r., o ochronie przeciwpożarowej i ustawy o PSP, Państwowa Straż Pożarna została zobligowana do zorganizowania krajowego systemu ratowniczo-gaśniczego. Minister Spraw Wewnętrznych, na mocy art. 2 ust. 2 ustawy o Państwowej Straży Pożarnej zobowiązany został do wydania rozporządzenia w sprawie zasad organizacji krajowego systemu ratowniczo-gaśniczego, co uczynił w dniu 29 grudnia 1999 r., rozporządzenie to obowiązuje od 1 stycznia 2000 roku. Głównym zamierzeniem ustawodawcy było stworzenie jednolitego, skutecznego systemu ratowniczego, obejmującego cały obszar szeroko rozumianego ratownictwa pożarowego, chemicznego, ekologicznego i medycznego bez względu na miejsce, rodzaj i charakter prowadzonych działań ratowniczych, w których biorą udział różne podmioty. Na obszarze gminy koordynacja funkcjonowania systemu ratowniczo-gaśniczego należy do wójta tylko w zakresie ustalonym przez wojewodę. Wójt zadanie to wykonuje przy pomocy komendanta gminnego ochrony przeciwpożarowej. Funkcjonowanie KSRG pozwala na utrzymanie w pełnej gotowości operacyjnej jednostek w nim skupionych oraz umożliwia racjonalne ich wykorzystanie do prowadzenia akcji ratowniczych. W przypadku prowadzenia działań o większym zasięgu krajowy system ratowniczo-gaśniczy pozwala na szybkie użycie sił i środków ratowniczych spoza powiatu. Na terenie gminy Szydłów do KSRG została włączona jednostka OSP Szydłów, natomiast jednostki z Woli Żyznej i Kotuszowa są w trakcie ubiegania się o włączenie.

W celu ograniczenia do minimum czasu dysponowania jednostek do działań, jednostki z Szydłowa i Kotuszowa zostały wyposażone w system selektywnego alarmowania tzn. w urządzenia pozwalające na uruchomienie syreny alarmowej drogą radiową przez Państwową Straż Pożarną w Staszowie.

Rozwój gospodarczy gminy powoduje zwiększenie zagrożenia pożarowego jak również szereg zagrożeń związanych z transportem drogowym i kolejowym materiałów niebezpiecznych mogących spowodować nadzwyczajne zagrożenie dla środowiska. Istnieje więc uzasadniana potrzeba ciągłego doposażania jednostek OSP w specjalistyczny sprzęt ratowniczy, a co za tym idzie konieczność prowadzenia specjalistycznych szkoleń członków OSP.

VII. ANALIZA SWOT GMINY SZYDLÓW

Analiza SWOT – (skrót od słów w języku angielskim: **strenght** – **mocny**, **weakness** – **słaby**, **opportunity** – **szansa**, **threat** – **zagrożenie**) jest metodą stosowaną w opracowaniach strategii rozwoju jednostek terytorialnych, pozwalającą na przeanalizowanie atutów i słabych stron, w tym przypadku gminy Szydłów. Analiza umożliwia identyfikację problemów i potencjałów rozwojowych gminy oraz wyodrębnienie spośród nich tych cech, które mają lub mogą mieć znamiona zagrożeń lub szans rozwojowych. Analizy dokonano ze szczególnym uwzględnieniem: problemów drogownictwa, infrastruktury, rolnictwa, sytuacji na rynku pracy, sytuacji ekonomicznej spółek i osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą.

MOCNE STRONY:

1. Walory zabytkowe i historyczne średniowiecznych budowli w samym Szydłowie oraz ciekawe krajobrazy i ukształtowanie powierzchni na terenie całej gminy – atrakcyjne miejsca wypoczynku.
2. Zalew Chańcza oraz inne niedaleko położone obiekty zabytkowe: Pałac w Grabkach Dużych, Zespół Pałacowy w Kurozwałkach, Klasztor Pokamedulski w Rytwianach, Pałac w Wiśniowej itd.
3. Duży potencjał w produkcji sadowniczej szczególnie w sołectwie Szydłów oraz możliwości rozwoju tej działalności na terenie innych sołectw.
4. Istnienie innych niż tradycyjne kierunki produkcji rolniczej: uprawa truskawek w gruncie oraz warzyw pod folią. Wprowadzanie innowacyjnych upraw jak. np. szparagi w Korytnicy i Katuszowie.
5. Duża liczba osób bezrobotnych, - w tym posiadających wykształcenie wyższe i średnie.
6. Zadawalający stan bezpieczeństwa publicznego, oświaty i opieki zdrowotnej
7. Tradycyjne gospodarstwa rolne – brak dużych upadłych gospodarstw państwowych.
8. Wystarczająca sieć dróg.
9. „EMIZET”, „EKOPLON”, GS „Sch”, „Hotel CZTERY WIATRY” – spółki o znaczeniu strategicznym dla rynku pracy w gminie.

SŁABE STRONY:

1. Zły stan zabytków, brak w samym Szydłowie infrastruktury turystycznej: hotelu, restauracji, toalet.
2. Brak na terenie gminy atrakcyjnych terenów pod inwestycje gospodarcze, niekorzystne stosunki własnościowe obiektów potencjalnie nadające się do zagospodarowania - nie są własnością gminy.

3. Duża odległość od większych ośrodków miejskich, brak w pobliżu znaczących rynków zbytu, szczególnie na produkty rolne.
4. Słaba kondycja finansowa tradycyjnych gospodarstw rolnych na terenie gminy.
5. Zaśmiecone środowisko naturalne, szczególnie lasy.
6. Brak koordynacji i porozumienia co do prowadzenia wspólnych działań o charakterze promocyjnym pomiędzy środowiskami i instytucjami z terenu gminy.
7. Brak większych możliwości finansowania przedsięwzięć gospodarczych szczególnie niskooprocentowanych linii kredytowych.

SZANSE:

1. Rozwój gospodarczy w oparciu o stworzenie w samym Szydłowie atrakcyjnego miejsca wypoczynku z wykorzystaniem istniejących zabytków i turystycznych walorów najbliższych terenów.
2. Stworzenie bazy i infrastruktury turystycznej z udziałem funduszy unijnych.
3. Pojawienie się w ostatnich dwóch latach nowych rynków zbytu na owoce, szczególnie na terenie Rosji.
4. Utworzenie Spółdzielni i Stowarzyszenia Producentów Owoców, możliwości wykorzystania dla rozwoju gospodarstw funduszy unijnych w tym SAPARDU.
5. Dalszy rozwój produkcji sadowniczej jako podstawy do powstania Zakładu Przetwórstwa Owoców.
6. Kontynuacja i rozszerzenie nowych upraw polowych – w tym szparagów, co umożliwi stworzenie konkretnej oferty handlowej i poprawi wyniki finansowe tradycyjnych gospodarstw rolnych.
7. Rozwój działalności promocyjnej w kierunku propagowania możliwości turystycznych i gospodarczych gminy, prowadzonej zarówno w kraju jak i za granicą.
8. Nowe inicjatywy gospodarcze, aktywność lokalnych liderów życia gospodarczego i społecznego. Szukanie współpracy i kontaktów zagranicznych z krajami Unii Europejskiej.

ZAGROŻENIA:

1. Dalsza dekapitalizacja majątku trwałego przedsiębiorstw i spółek.
2. Pogarszanie się stanu dróg i mostów oraz infrastruktury drogowej.
3. Wzrost bezrobocia wskutek dalszych zwolnień oraz brak nowych miejsc pracy dla absolwentów szkół różnych szczebli.
4. Zmniejszenie się liczby mieszkańców, wyjazd młodych ludzi do miast i w inne rejony kraju a także za granicę – w poszukiwaniu pracy.
5. Trudności formalno – prawne z wykorzystaniem istniejących możliwości rozwoju na bazie współpracy z Fundacjami, Agencjami, Stowarzyszeniami.

VIII. HIERARCHIZACJA SŁABYCH I MOCNYCH STRON GMINY

Hierarchiczne porządkowanie słabych i mocnych stron gminy przy tworzeniu strategii rozwoju nie ma ściśle ustalonych metod.

Do słabych stron, w przypadku gminy Szydłów, należy zaliczyć przede wszystkim te które wynikają z jej gospodarczego położenia, można je określić jako zewnętrzne, chociaż nie brak również i tych pochodzenia rodzimego.

Na użytek strategii trzeba zwrócić uwagę na negatywne oddziaływanie słabych stron związanych między innymi z:

- faktem nie posiadania przez gminę atrakcyjnych terenów pod inwestycje oraz obiektów przeznaczonych pod zagospodarowanie lub modernizację, jak np.: Ratusz czy baza magazynowa są własnością Gminnej Spółdzielni. Uniemożliwia to władzom samorządowym decydowanie o ich przeznaczeniu oraz włączenie ich do programów unijnych np. w temacie rekonstrukcji wyglądu i architektury zabytkowych części miejscowości – dotyczy w szczególności Ratusza w związku z potrzebą zmiany wyglądu szydłowskiego Rynku i uliczek przyległych.
- położeniem gminy z dala od dużych aglomeracji miejskich, stanowiących naturalne źródło zbytu nie tylko produktów rolnych ale także będących miejscem lokowania wszelkiego rodzaju kapitału. Brak większych miast w pobliżu kilkudziesięciu kilometrów, to również mniejsze szanse powstania w okolicy nowoczesnych zakładów a więc tworzenia nowych miejsc pracy.
- brakiem większego zainteresowania (z nielicznymi wyjątkami) alokacją kapitału w powiecie, mimo istnienia Specjalnej Strefy Ekonomicznej, a co za tym idzie słabym rozwojem bazy ekonomicznej – produkcyjnej mogącej zatrudniać osoby bezrobotne z terenu gminy Szydłów.
- złym stanem zabytków, będącym wynikiem braku działań w temacie ich remontu lub zabezpieczenia na przestrzeni wielu dziesięcioleci co stanowić będzie bardzo poważne obciążenie finansowe dla budżetu gminy szczególnie w obecnym okresie potencjalnych możliwości realizacji inwestycji infrastrukturalnych na bazie dofinansowań z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej.
- brakiem podstawowej infrastruktury niezbędnej do obsługi ruchu turystycznego, szczególnie toalet, restauracji, kawiarni i hotelu, powodującym sytuacje przykre i kłopotliwe zarówno dla samych turystów jak i mieszkańców Szydłowa, którzy proszeni są o wskazanie takich miejsc.

- z zaśnieconą bliższą i dalszą okolicą, szczególnie lasów, co uniemożliwia organizację turystyki pieszej będącej znakomitym uzupełnieniem turystyki tradycyjnej. Usunięcie śmieci nie wydaje się możliwe w najbliższych latach głównie ze względu na koszty takiej operacji.

Oddziaływanie mocnych stron - atutów gminy, zauważalne jest przede wszystkim w:

- fakcie posiadania - istnienie na terenie Szydłowa średniowiecznych zabytków a w związku z tym i ruchu turystycznego, co wyróżnia tę miejscowość spośród innych i stanowi określone możliwości rozwoju w ramach przyjętej polityki Unii Europejskiej w temacie odnowy zabytków i zachowania dziedzictwa kulturowego. Niezbędne są jednak mądre, przemyślane działania oparte na współpracy ze środowiskami naukowymi: historyków, konserwatorów zabytków, kulturoznawców a także z fachowcami w dziedzinie: urbanistyki, planowania przestrzennego i kształtowania terenów zielonych,
- funkcjonowaniu w pobliżu innych atrakcyjnych obiektów turystycznych, (pałac Rupniewskich w Grabkach Dużych, Zalew Chańcza, Zespół Pałacowy Kurozwęki z jedyną w Polsce hodowlą bizonów amerykańskich, pokamedulski klasztor w Rytwianach) co przy odpowiedniej współpracy umożliwia stworzenie atrakcyjnej kilkudniowej oferty dla przyjezdnych turystów. Stwarza to również większe szanse na pozyskanie pieniędzy zewnętrznych we współdziałaniu z w/w, ze względu na preferencje unijne dla wspólnych działań jednoczących środowiska, podmioty gospodarcze, organizacje pozarządowe, osoby fizyczne itp.
- w pracowitości i determinacji rolników, przedstawiających się z produkcji typowo rolniczej na ogrodniczą i sadowniczą, umiejętnie wykorzystujących zarówno sprzyjające temu rodzajowi produkcji warunki klimatyczne i glebowe, jak i koniunkturę na rynku. Dotyczy to nie tylko sadowników szydłowskich, ale także jest obserwowane w innych sołectwach, co jest szczególnie ważne, ze względu na niemożliwość osiągnięcia z tradycyjnej gospodarki niezbędnych dochodów na potrzeby utrzymania rodzin.
- wysokim statusie materialnym, jak na przeciętne polskie warunki wiejskie, osób które dzięki konsekwentnej pracy osiągnęły sukces zawodowy we własnych gospodarstwach, co również dało postawę do skorzystania ze znacznej pomocy unijnej na dalszy rozwój między innymi z programu SAPARD. (III miejsce jeśli chodzi o wykorzystanie tego funduszu w przeliczeniu na gminę w województwie świętokrzyskim).

- trosce władz samorządowych gminy o poprawę stanu infrastruktury komunalnej, dróg, funkcjonowania oświaty i służby zdrowia a także bezpieczeństwa obywateli.
- aktywności miejscowych działaczy, szczególnie w obszarze zachowania dziedzictwa kulturowego, ochrony przeciwpożarowej, organizacji imprez plenerowych i współpracy z młodzieżą.

Hierarchizacja słabych i mocnych stron, a także ustalenie ich wpływu na kształtowanie rzeczywistość gminy, jest w gruncie rzeczy procesem subiektywnym. Niewątpliwie, zarówno jedne jak i drugie cechy, mają swoje podłoże w aktualnym stanie gospodarki ale także i w przeszłości, często dosyć odległej w czasie. Wiele z tych cech jest pochodną przeobrażeń ekonomicznych ostatnich lat, jak również wynika z miejscowych tradycji, stanu świadomości obywateli oraz przyjętego stylu i sposobu życia.

Istotną sprawą w procesie kształtowania przyszłego wizerunku gminy, staje się umiejętne wykorzystanie sił i możliwości tkwiących w mocnych stronach, przy możliwej minimalizacji oddziaływania słabych stron i eliminowania negatywnych skutków przeobrażeń społeczno – gospodarczych nieodłącznie towarzyszących procesom przemian z jakimi mamy do czynienia w naszym kraju a więc i w gminie Szydłów na przestrzeni ostatnich 14 lat.

IX. CELE STRATEGICZNE ROZWOJU GMINY SZYDLÓW

Cele strategiczne rozwoju gminy ułożono na kilku poziomach na zasadzie „od ogółu do szczegółu”, zgodnie z przyjętą metodą opracowania dokumentu strategii.

Wiodącą rolę pełni **cel generalny** a jest nim **„Zrównoważony rozwój gminy Szydłów z wykorzystaniem walorów zabytkowych, kulturowych i gospodarczych w perspektywie pełnej integracji Polski z krajami Unii Europejskiej”**. Cel generalny określa ogólną specyfikację zamierzeń wspomagających rozwój gminy jako całości, jednocześnie zwraca uwagę na konieczność orientacji działań na pozyskiwanie środków unijnych a także na konieczność współpracy z np. podobnymi gminami czy środowiskami z krajów Europy Zachodniej. Wyraźnie zauważalne jest powiązanie celu generalnego strategii rozwoju naszej gminy z celem rozwoju powiatu staszowskiego a jest nim **„Tworzenie optymalnych warunków rozwoju gospodarczego i społecznego powiatu staszowskiego”**, oraz z przyjętą orientacją strategii Rozwoju Województwa a jest nią **„Wzrost atrakcyjności województwa dla rozwoju społecznego i gospodarczego”**.

Drugi poziom tworzą **cele warunkujące** osiągnięcie celu generalnego, a w obrębie dziedzin w nich zawartych wyliczono najważniejsze działania dla rozwoju gminy zebrane w tzw. **priorytety**.

Bezpośrednio z priorytetów wynikają już tylko **cele operacyjne**, a więc konkretne zadania do realizacji zgłoszone przez radnych, pracowników Urzędu Gminy, sołtysów, działaczy społecznych i gospodarczych oraz obywateli – mieszkańców gminy. Cele operacyjne są więc konkretnymi zadaniami inwestycyjnymi zaplanowanymi do realizacji w konkretnym miejscu i w miarę możliwości, głównie finansowych w określonych ramach czasowych. Inwestycje te, jak również i działania pozainwestycyjne stanowią bezpośrednią podstawę określenia i porządkowania przedsięwzięć wspomagających rozwój gminy. Ten czteroszczeblowy układ celów zapewnia strategii większą stabilność i jednocześnie elastyczność wobec zmieniających się uwarunkowań rozwoju, które zresztą powinny powodować wykonanie okresowych korekt w powyższym dokumencie.

W dłuższej perspektywie stabilne powinny pozostać jedynie cele wyższych szczebli, przede wszystkim **cel generalny** i **cele warunkujące** a także niektóre **priorytety**, zaś **cele operacyjne** będą się często zmieniać - ulegać eliminacji poprzez ich realizację, zwykle można je w pełni osiągnąć poprzez wykonanie jednego lub kilku przedsięwzięć gospodarczych.

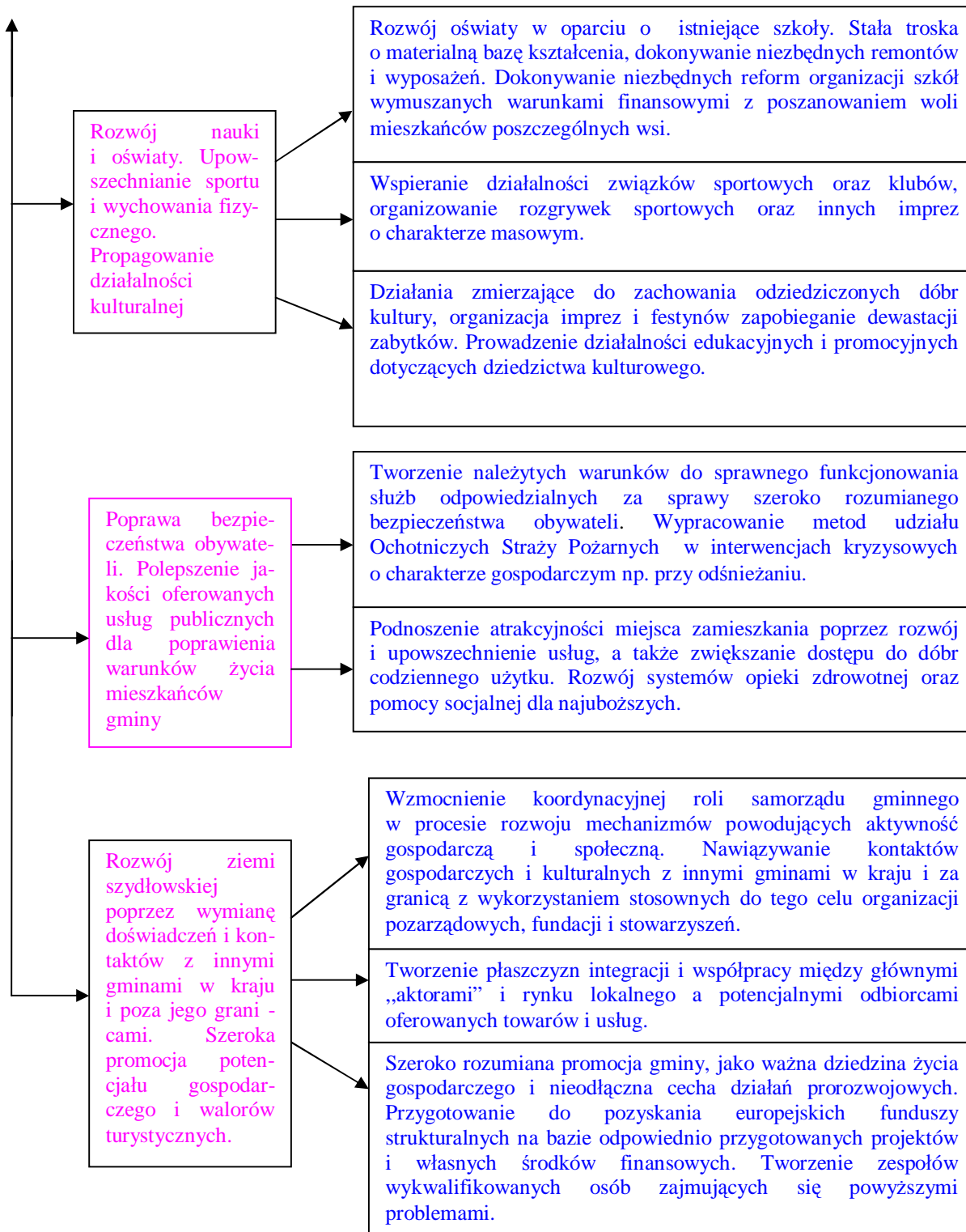
CEL GENERALNY

„Zrównoważony rozwój gminy Szydłów z wykorzystaniem walorów zabytkowych, kulturowych i gospodarczych w perspektywie pełnej integracji Polski z krajami Unii

PRIORYTETY

CELE WARUNKUJĄCE

X. SCENARISZOWA WIZJA PRZYSZŁEGO ROZWOJU GMINY

Scenariuszowa wizja przyszłości i rozwoju gospodarczego jest wnioskowaniem możliwego przebiegu zdarzeń i procesów w dziedzinach objętych planowaniem strategicznym. W obszarach tych spodziewane są określone następstwa tego planowania lub ich brak albo nieskuteczność. Planowaniu strategicznemu w przypadku jednostek samorządów terytorialnych, nie podlega w zasadzie gospodarka rynkowa w obszarze funkcjonowania przedsiębiorstw i spółek umiejscowionych w określonym otoczeniu i w szeroko rozumianych uwarunkowaniach zewnętrznych w tym politycznych, gospodarczych i społecznych o zasięgu regionalnym, krajowym a nawet międzynarodowym.

W związku z tym, szczególnie ważna dla przyszłego rozwoju gminy jest ogólna sytuacja ekonomiczna kraju, stan prawno – ustrojowy państwa, krajowa polityka rozwoju a także efekty jakie przyniesie nam pełna integracja Polski z Unią Europejską od 1 maja br.. Jak powszechnie wiadomo efekty te będą dla nas zarówno korzystne, długo oczekiwane jak również i przykre. Rozwój gminy wynika więc nie tylko z uwarunkowań wewnętrznych, ale także zależy od szeregu czynników zewnętrznych na których kształt i zakres oddziaływania z reguły nie mamy wpływu, a jeśli tak to bardzo niewielki. Biorąc powyższe pod uwagę przy pisaniu strategii rozwoju gminy a także w trakcie realizacji zadań gospodarczych na jej terenie, należy mieć na uwadze między innymi:

- stan gospodarki krajowej i finansów państwa, czego konsekwencją jest rodzący się proces konkurencyjności województw i regionów,
- znaczenie procesów integracyjnych z Unią Europejską, oraz konieczność dostosowywania infrastruktury technicznej i ekonomicznej do standardów europejskich oraz stworzenie sprawnego mechanizmu finansowania rozwoju gminy z wykorzystaniem funduszy strukturalnych,
- dokonujące się zmiany ustrojowe, które dotyczą decentralizacji państwa i finansów publicznych oraz umacniania roli samorządów,
- wzrost znaczenia budżetów własnych oraz gospodarczej polityki regionalnej realizowanej w dużej mierze przez administrację samorządową szczebli gminnych.

Do tych procesów nawiązuje Narodowa Strategia Rozwoju Regionalnego oraz strategia województwa świętokrzyskiego i powiatu staszowskiego, stąd też konieczność zwrócenia uwagi na powyższe trendy gospodarcze także i w strategii gminy Szydłów. Komplementarność tych 4 opracowań jest jednym z wielu warunków osiągnięcia pozytywnego finału starań prowadzonych przez samorządy szczebla podstawowego w kierunku pozyskania środków unijnych.

X.1. Czynniki i przesłanki wyboru celów warunkujących i priorytetów.

Strategia Zrównoważonego Rozwoju Gminy Szydłów, jest dokumentem w którym zapisano cele, priorytety i zadania operacyjne, których konsekwentna realizacja ma się przyczynić do poprawy warunków życia mieszkańców. Strategia ma także stanowić podstawę do dalszego działania opartego na wspólnym porozumieniu różnych środowisk co do celowości przyjętych ustaleń. Zasada zachowania consensusu przy wyborze dróg rozwoju i sposobów realizacji zadań, powinna gwarantować ich wykonanie, dlatego tak istotnym było spełnienie warunku społecznego charakteru prac nad strategią i szerokiej konsultacji z różnymi środowiskami w czasie jej tworzenia.

Ostatecznie po wyznaczeniu celu generalnego, sformułowano 5 celów warunkujących i 18 priorytetów.

Podstawą określenia celów warunkujących i priorytetów były odpowiednio:

- **dla celu pierwszego:** aktualna sytuacja w rolnictwie, konieczność dalszej restrukturyzacji gospodarki wiejskiej, unowocześnienia jej bazy ekonomicznej. Poprawa komunikacji i warunków oraz standardów życia na wsi, troska o stan środowiska naturalnego. Wprowadzenie do działalności gospodarstw nowych kierunków produkcji i usług, pomoc gospodarstwom najuboższym, położonych na najsłabszych glebach.
- **dla celu drugiego:** aktualny stan szydłowskich zabytków a także sytuacja i najnowsze trendy w branży turystycznej. Dotychczasowe niewykorzystane możliwości rozwoju gminy w oparciu o profesjonalną obsługę wzrastającej liczby turystów. Troska o zachowanie istniejącego dziedzictwa kulturowego, również z wykorzystaniem środków unijnych.
- **dla celu trzeciego:** potrzeba zwrócenia uwagi na poprawę warunków i jakości kształcenia dzieci i młodzieży. Wykorzystanie wszelkich możliwości uatrakcyjnienia procesu nauczania, w tym o współpracę i kontakty zagraniczne. Stworzenie programu i oferty zagospodarowania czasu po lekcjach, w oparciu o działalność związków sportowych i innych organizacji młodzieżowych.
- **dla celu czwartego:** potrzeba usprawnienia działań i dofinansowania służb odpowiedzialnych za bezpieczeństwo mieszkańców – policji i Ochotniczych Straży Pożarnych. Podniesienie poziomu świadczonych usług, szczególnie medycznych.
- **dla celu piątego:** potrzeba kreowania pozytywnego wizerunku gminy oraz korzystanie w tym zakresie z doświadczeń innych samorządów różnych szczebli. Szeroka, stojąca na najwyższym poziomie promocja rzeczywistych walorów gminy, starania o pozyskanie środków unijnych we wszystkich możliwych sytuacjach.

Określenie pierwszego celu warunkującego rozwój gminy a jest nim „Wielofunkcyjny rozwój poszczególnych sołectw, rozbudowa infrastruktury. Restrukturyzacja i aktywizacja rolnictwa”, nie było przypadkowe. Równomierny rozwój całego obszaru gminy powinien być stałą troską zarówno władzy ustawodawczej jak i wykonawczej, co powinno znaleźć odniesienie w podejmowanych decyzjach, szczególnie przy planowaniu wydatków budżetowych na poszczególne lata. Warunki życia mieszkańców gminy wynikające z zakresu i wielkości inwestycji infrastrukturalnych, powinny poprawiać się w kolejnych latach o czym świadczą już poczynione inwestycje, szczególnie w odnowie nawierzchni dróg a także w poprawie stanu budynków szkolnych. Stąd też najważniejsze zadania prorozwojowe wiążą się z rozbudową infrastruktury, co także bezpośrednio stymuluje rozwój gospodarstw rolnych oraz powstawanie małych i średnich przedsiębiorstw. Całokształt działań w tym zakresie należy do pierwszoplanowych zadań realizowanych na terenie ziemi szydlowskiej.

Gmina Szydłów nie należy do bogatych jednostek samorządowych, których budżety zasilane są większymi kwotami wynikającymi z funkcjonowania na ich terenie dużych zakładów przemysłowych czy innego rodzaju podmiotów gospodarczych.

W sumie średnio rocznie wpływa do kasy gminy Szydłów od osób prawnych, jednostek organizacyjnych i osób fizycznych razem:

- z tytułu podatku dochodowego od osób fizycznych – **293 806,- zł.**,
- z tytułu podatku dochodowego od osób prawnych – **23 506,- zł.**,
- z tytułu podatków od nieruchomości – **702 471,- zł.**,
- z tytułu podatku rolnego – **348 915,- zł.**,
- z tytułu podatku leśnego – **21 943,- zł.**,
- z tytułu opłat od środków transportowych – **66 480,- zł.**,
- z tytułu podatku od spadków i darowizn – **8 100,- zł.**,
- z tytułu podatku od czynności cywilnoprawnych – **19 838,- zł.**,
- z tytułu opłaty targowej – **4 486,- zł.**

Ogółem daje to kwotę **1 489 545,- zł.**

Największą pozycję w budżecie gminy każdego roku stanowi subwencja oświatowa - jest to około **3 732 038,- zł.**, na zadania z zakresu administracji rządowej oraz inne zadania zlecane gminie ustawami, główni dotyczące opieki społecznej gmina otrzymuje z budżetu państwa średnio **560 029,- zł** rocznie a na zadania własne - bieżące – **55 119,- zł.** Pozostałe inne dochody wynoszą około **166 633,- zł.** rocznie a są to wpływy z tytułu np.: odsetek od nieterminowych wpłat, zezwoleń na sprzedaż alkoholu, za specyfikacje, czynsze dzierżawne, za bilety do Muzeum i widokówki oraz za posiłki dla dzieci w Przedszkolu.

Gmina pozyskuje także tzw. pieniądze z innych pozabudżetowych źródeł na dofinansowanie inwestycji i tak przykładowo w roku 2003: z Ministerstwa Edukacji Narodowej i Sportu, Urzędu Marszałkowskiego Województwa Świętokrzyskiego oraz ze Starostwa Powiatowego w Staszowie pozyskano

kwotę **273 598,- zł.** Dodatkowo Zarząd Dróg Powiatowych w Staszowie wykonał w roku 2003 odnowy dróg powiatowych przebiegających przez teren gminy za **550 273,- zł.**, w tym środki powiatu staszowskiego stanowiły kwotę **280 193,- zł.**, środki pozyskane z Ministerstwa Infrastruktury – **270 000,- zł.**, środki Gminy Szydłów - **80 000,- zł.** Ponadto zrealizowano odnowę nawierzchni ulicy Górki w Szydłowie za kwotę **77 030,- zł.**, z czego **20 811,- zł.** stanowiły środki z budżetu gminy a **57 030,- zł** środki z programu SAPARD.

Tak więc w roku 2003 pieniądze „zewnętrznych” na inwestycje zrealizowane na terenie gminy pozyskano w sumie 880 821,- zł., jest to kwota, która nie może być pozycją gwarantowaną w budżecie każdego roku a jej wysokość zależy od spełnienia wielu uwarunkowań, między innymi od posiadania własnych środków na realizację części zadania jak również od innych zwiększonych wymagań np. w obszarze ochrony środowiska związanych z pełną integracją Polski z Unią Europejską.

Jak wynika z przedstawionych powyżej danych **roczny budżet gminy Szydłów wynosi około 6 mln zł.**, (nie licząc pozabudżetowych kwot pozyskanych dodatkowo na realizację inwestycji), jednak w porównaniu do ilości zadań własnych i tych wynikających z potrzeby realizacji szeregu inwestycji na terenie całej gminy głównie: wodno – kanalizacyjnych z budową oczyszczalni ścieków włącznie, drogowych, oświatowych i w odnowie zabytków, środki te są dalece niewystarczające. W ostatnich latach z budżetu gminy na realizację zadań inwestycyjnych można był przeznaczyć rocznie jedynie około 500 000,- zł. środków własnych. Stąd konieczność dołożenia wszelkich starań o pozyskanie pieniędzy z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej na bazie profesjonalnie przygotowanych projektów, których opracowanie wymagać będzie dłuższego czasu a przede wszystkim odpowiedniej wiedzy. Dlatego tak ważnym zadaniem do realizacji w najbliższym czasie jest stworzenie zespołu 2-3 osób zajmujących się wyłącznie tymi problemami. Potrzeba taka wynika również ze stale zmieniających się zasad i uwarunkowań ubiegania się o środki unijne, co przedstawiane jest i wyjaśniane na szeregu szkoleniach – już niestety w większości płatnych. Stąd dodatkowo wynika kolejny argument za stałym zatrudnieniem wybranych osób zajmujących się pozyskiwaniem pieniędzy ze źródeł zewnętrznych. Ponadto gmina Szydłów jak mało która jednostka samorządowa w województwie świętokrzyskim a nawet w Polsce, posiada unikatowe warunki dla rozwoju turystyki na bazie ponad 700 letniej historii i zachowanych średniowiecznych zabytkach. Bez wsparcia tych działań programami unijnymi niewiele się robi, a tego rodzaju projekty wymagają szczególnego zaangażowania, profesjonalizmu i często niekonwencjonalnego podejścia do danego zagadnienia.

X.2. Główne filary przyszłego rozwoju gminy Szydłów

Biorąc pod uwagę procesy zachodzące w gospodarce w skali makro a także specyfikę gminy, należy się spodziewać, że o sukcesach w przyszłym rozwoju ziemi szydłowskiej decydować będą następujące filary oraz działania:

1. **Kadry przedsiębiorców, sadowników, rolników, działaczy gospodarczych i samorządowych**, które przyczynią się do podniesienia konkurencyjności gminy, wzrostu gospodarczego oraz poprawy jakości życia mieszkańców.
2. **Wielkość zasobów lokalnego „rynku kapitałowego”**, wykorzystanie środków budżetowych gminy a także pozabudżetowych krajowych i unijnych oraz podmiotów gospodarczych we współfinansowaniu wybranych przedsięwzięć. Koordynacja wzajemnego ich udziału w finansowaniu konkretnych zadań inwestycyjnych.
3. **Odpowiednia struktura agrarna**, powiększenie bazy produkcyjnej gospodarstw sadowniczych i rolnych, które sprostają wymogom rynku i konkurencji krajów Unii Europejskiej, dalsza koncentracja produkcji sadowniczej, warzywniczej pod folią i rolnej.
4. **Rozwój działalności turystycznej** na bazie zachowanych średniowiecznych zabytków a także w oparciu o nowe obiekty powstałe jako infrastruktura niezbędna do osiągnięcia wymaganych standardów w tej branży.
5. **Troska o zachowanie czystego środowiska przyrodniczego**, eksponowanie wartości krajobrazowych i kulturowych, rozwój usług turystycznych wspomagany profesjonalną ofertą promocyjną na rynku krajowym a także międzynarodowym.
6. **Przedsięwzięcia w zakresie edukacji i oświaty** jako najskuteczniejsze instrumenty w przezwyciężaniu zapóźnień rozwojowych w niektórych obszarach życia gospodarczego i społecznego. Nawiązanie kontaktów lokalnych placówek oświatowych z odpowiednimi szkołami w krajach Europy Zachodniej a także z państw na kierunku wschodnim - głównie z Ukrainy.
7. **Całokształt działań zmierzających do zapewnienia szeroko rozumianego bezpieczeństwa obywateli**. Tworzenie optymalnych warunków do wykonywania zadań przez instytucje i służby odpowiedzialne za bezpieczeństwo obywateli i świadczenie usług dla mieszkańców gminy.
8. **Tworzenie pozytywnego wizerunku gminy** poprzez profesjonalną promocję i różnorodne oferty programowe dotyczące najważniejszych dziedzin życia gospodarczego, społecznego i kulturowego.

Niewątpliwie jednym z najważniejszych zadań przed jakimi stoi w chwili obecnej administracja gminna jest należyte przygotowanie się do pozyskania dofinansowań z funduszy strukturalnych w ramach posiadanych środków

własnych. Bez posiadania zespołu kompetentnych osób zajmujących się całokształtem działań z tym związanych, nie należy się spodziewać sukcesów na tym polu do jakich należy zaliczyć np.: bardzo dobre wykorzystanie funduszu „SAPARD” przez szydłowskich sadowników, co uplasowało pod tym względem gminę Szydłów na trzecim miejscu w województwie świętokrzyskim w 2003 roku. Nie miała w tym zasługa pracowników sandomierskiego Oddziału Wojewódzkiego Ośrodka Doradztwa Rolniczego w Modliszewicach, pomagających sadownikom w wypełnianiu wniosków a także w realizacji niezbędnych procedur.

X.3. Scenariusze rozwoju gminy

Scenariuszowa wizja rozwoju gminy, została nakreślona z uwzględnieniem dwóch wariantów: **scenariusza dominacji zagrożeń**, oraz **scenariusza dominacji szans**.

W wariacie pierwszym uznajemy, że większość uprzednio wymienionych uwarunkowań negatywnych będzie wywierać niekorzystny wpływ na przebieg zdarzeń, czego efektem będzie dwa zasadnicze pasma negatywnych następstw, jedno w sferze demograficzno – społecznej, drugie zaś w sferze gospodarczej, co we współdziałaniu spowoduje:

1. Stagnację a nawet powstanie tendencji spadkowych w przedsiębiorczości, szczególnie w realizacji nowych inwestycji.
2. Spadek zamożności mieszkańców i zmniejszenie poziomu finansów gminnego samorządu, między innymi z powodu niższych wpływów z tytułu podatków.
3. Pogorszenie się stanu infrastruktury a także zasobów komunalnych gminy, firm oraz osób prywatnych.
4. Dalszy wzrost bezrobocia, zubożenie rodzin.
5. Wzrost poziomu emigracji ludzi młodych z uwagi na brak pracy i możliwości kształcenia, osiągnięcia kariery zawodowej oraz podniesienia poziomu życia.
6. Negatywne następstwa w życiu społecznym i w obyczajach, poszerzenie się obszarów dotkniętych: alkoholizmem, wzrostem przestępczości, rozpadem życia rodzinnego. Bezpośrednie zagrożenie narkomanią, szczególnie wśród dzieci i młodzieży.

Natomiast w scenariuszu dominacji szans przyjmujemy, że pozytywne cechy zewnętrzne szeroko rozumianego otoczenia i wewnętrzne gminy, będą dominować nad ujemnymi. Pozwoli to na umocnienie solidnej podstawy rozwoju, zarówno w sferze ekonomicznej jak i społecznej, a także przyczyni się do osiągnięcia odpowiednich standardów technicznych, szczególnie

w infrastrukturze, niezbędnych w sprostaniu konkurencji z innymi samorządami powiatu i województwa w pozyskiwaniu inwestorów zewnętrznych.

Należy więc przewidywać że:

1. Będą wzrastać na terenie gminy nakłady na inwestycje tak komunalne jak i prywatne a przedsięwzięcia gospodarcze będą z czasem mniej ryzykowne. Równocześnie z rozwojem sadownictwa, małej i średniej przedsiębiorczości, w tym przetwórstwa owoców, rozwijać się będzie działalność turystyczna.
2. Na bazie odpowiednio opracowanego projektu odbudowy zabytków i przekształcenia Rynku w lokalne centrum turystyczne, ulegnie zmianie obecne oblicze Szydłowa. Powstałe równoległe punkty gastronomiczne, sklepiki z pamiątkami, miejsca noclegowe itp., spowodują wzrost wpływów z turystyki i poprawę sytuacji materialnej mieszkańców.
3. W pełni, oczywiście na miarę posiadania własnych budżetów, wykorzystane zostaną wszelkie możliwości współfinansowania z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej zamierzeń inwestycyjnych, kulturalnych i oświatowych. Dotyczy to zarówno samorządu gminnego, lokalnych firm, stowarzyszeń jak i osób prywatnych.
4. W wyniku nawiązania współpracy z samorządami w innych krajach, zarówno Europy Zachodniej jak i na kierunku wschodnim, nastąpi ożywienie życia gospodarczego i kulturalnego a także wymiany osób, w tym głównie dzieci ze szkół podstawowych i młodzieży gimnazjalnej. Wszystko to spowoduje: pojawienie się nowych jakości w życiu mieszkańców gminy, podniesienie kultury obyczajów oraz otwarcie dla ludzi aktywnych i twórczych nowych nieograniczonych możliwości działania.
5. Dojdzie do ożywienia procesu inwestycyjnego, także i w sąsiednich gminach szczególnie na terenie staszowskiej podstrefy wchodzącej w skład Tarnobrzesckiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej „EURO PARK WISŁOSAN”, co przyczyni się do powstania znacznej liczby nowych miejsc pracy, także dla osób bezrobotnych z terenu gminy Szydłów.
6. W związku z polepszeniem się stanu dróg oraz infrastruktury wodno – kanalizacyjnej, wzrosną standardy komunikacyjne dla obsługi ruchu towarowego i pasażerskiego, a także polepszą się warunki codziennego życia. Zmiany te sprzyjać będą inwestycjom produkcyjnym oraz mieszkaniowym na terenie gminy, także wśród emerytów z aglomeracji miejskich chcących osiedlić się na prowincji, jak to ma miejsce w okolicach Zalewu Chańcza.
7. Ożywi się rynek lokalny i przez to zostaną zahamowane tendencje emigracyjne młodzieży, co z kolei wpłynie na poprawę struktury demograficznej w gminie.

8. Dojdzie do wzrostu zamożności mieszkańców i powstania popytu na dobra i usługi wyższego rzędu.
9. Równoległe do rozwoju gospodarczego rozwijać się będzie działalność kulturalna i społeczna.

Przedstawiona powyżej optymistyczna wersja rozwoju, odnosi się głównie do branż, które mimo określonych trudności obecnie istnieją i prosperują na rynku.

W nieco dalszej kolejności pojawi się również koniunktura dla działów gospodarki uważanych obecnie za niedochodowe, szczególnie jeśli chodzi o sferę szeroko rozumianych usług. Nastąpi także poprawa estetyki poszczególnych gospodarstw i posesji a w konsekwencji ulegnie poprawie wygląd całych wsi.

Biorąc pod uwagę przeobrażenia ekonomiczno – społeczne jakie miały miejsce na terenie gminy Szydłów, aktualny potencjał gospodarczy w różnych formach własności i intelektualny osób - mieszkańców gminy, w zasadzie należy wykluczyć możliwość scenariusza przyszłych zdarzeń w oparciu o dominację zagrożeń i cech negatywnych. Kolejne lata przyniesć muszą dalszy, chociaż nie koniecznie szybki rozwój gminy, w oparciu o mocne podstawy ekonomiczne, intelektualne i społeczne, będące efektem pracy w ciągu ostatnich kilkudziesięciu lat szeregu osób w różnych miejscach i na różnych stanowiskach, co w konsekwencji sprawiło wyraźną dominację szans i mocnych stron gminy nad tym wszystkim, co spowodować by mogło stagnację a nawet zaniżenie już osiągniętych standardów.

XI. LISTA ZADAŃ OPERACYJNYCH PRZYJĘTYCH DO REALIZACJI W LATACH 2004–2015 W POSZCZEGÓLNYCH DZIEDZINACH ŻYCIA GOSPODARCZEGO I SPOŁECZNEGO GMINY SZYDŁÓW

• INWESTYCJE INFRASTRUKTURALNE

I. Inwestycje drogowe.

1. „Odbudowa nawierzchni oraz utwardzenie dróg gminnych”.
2. „Stała troska o infrastrukturę drogową: mosty, przepusty, rowy, pobocza i oznakowania. Budowa chodników i ścieżek rowerowych, utwardzenie placów parkingowych”.
3. „Wspólne inwestycje z Zarządem Dróg w Staszowie w temacie odbudowy nawierzchni dróg powiatowych”.
4. Odbudowa centrum Szydłowa z Rynkiem i ulicami prowadzącymi do Rynku (odpowiednie oświetlenie).

II. Inwestycje wodno – kanalizacyjne i gazowe.

1. „Opracowanie gminnego planu budowy 6 oczyszczalni ścieków i 97 km kanalizacji. Koszt inwestycji – około 63 mln. zł., - realizacja inwestycji w miarę własnych możliwości finansowych oraz w oparciu o środki unijne”.
2. „Dokończenie budowy wodociągu w miejscowościach: Potok - przysiółek, Księża Niwa, Kamienna Góra i Potok Rządowy. Długość wodociągu 8 km., koszt budowy - około 800 000,00 zł.”.
3. „Modernizacja sieci wodociągowej w Szydłowie wybudowanej w latach 1977 – 78. Wymiana rur zawierających azbest”.
4. „Budowa linii przesyłu gazu w sołectwach: Solec Stary, Wola Żyzna, Gacki, Mokre, Grabki Duże. Koszt inwestycji - około 400 000,00 zł.”

5. „Wykonanie remontów basenów i zbiorników p-poż. Doprowadzenie instalacji wodno - kanalizacyjnej i gazowej do strażnic OSP”.

III. Inwestycje oświetleniowe.

1. „Wykonanie brakujących linii oświetleniowych oraz uzupełnienie lamp na słupach w miejscach do tej pory nie oświetlonych”.

2. „Sukcesywna modernizacja oświetlenia ulicznego, wymiana starych lamp, instalacja żarówek energooszczędnych”.

Szczegółowy wykaz zadań zawierają załączniki nr. 2 i 3.

• OCHRONA ŚRODOWISKA I ROLNICTWO

I. Inwestycje na rzecz ochrony środowiska

1. „Utworzenie sprawnego systemu zbiórki i odbioru odpadów komunalnych, zwiększenie liczby kontenerów oraz koszy na śmieci we wszystkich sołectwach gminy. Opracowanie i wdrożenie programów segregacji śmieci oraz pozyskiwania surowców wtórnych”.

2. „Współdział gminy Szydłów w budowie Wysypiska i Utylizacji Odpadów Komunalnych w Rzędowie – na terenie Kopalni Siarki „Grzybów” – w likwidacji”.

3. „Podjęcie działań w celu uprzątnięcia „dzikich wysypisk śmieci” na terenie gminy”.

II. Inwestycje na rzecz rolnictwa

1. „Budowa zakładu przetwórstwa owocowo – warzywnego”.

2. „Tworzenie niezbędnych warunków do produkcji i obrotu owocami i warzywami. Budowa ujęcia wody dla potrzeb sadowniczych oraz utwardzenie placu i przystosowanie go do prowadzenia działalności handlowych – budowa drogi dojazdowej a także niezbędnej infrastruktury sanitarnej”.

3. „Powołanie Spółdzielni Produkcyjnych lub Grup Producentekich w celu umożliwienia miejscowym rolnikom sprostanie konkurencji. Tworzenie warunków do pozyskania i zastosowania najnowszych technologii w produkcji oraz w marketingu wytworzonych artykułów”.

• **OŚWIATA I WYCHOWANIE, OPIEKA ZDROWOTNA**

1. „Remonty placówek oświatowych, stała troska o ich wyposażenie”.
2. Wszczęć starania o utworzenie szkoły średniej w Szydłowie o profilu sadowniczo-ogrodniczym.
3. „Rozwój pozalekcyjnej działalności sportowej i edukacyjnej. Realizacja projektów współpracy międzyszkolnej – krajowej i zagranicznej”.
4. „Stać troska o należyty stan budynków Samodzielnego Publicznego Zakładu Opieki Zdrowotnej w Szydłowie i w Potoku. Dostosowanie standardów leczenia i wyposażenia do bieżących wymagań. Utworzenie Działu Rehabilitacji w SPZOZ w Szydłowie.”
5. „Prowadzenie działań na rzecz integracji młodzieży, propagowanie zdrowego sposobu życia – bez alkoholu, narkotyków, przemocy i innych patologii.”

• **OCHRONA DZIEDZICTWA KULTUROWEGO I TURYSTYKA**

1. „Remont kościoła p.w. Wszystkich Świętych, kontynuacja prac przy rekonstrukcji XIV wiecznej polichromii, wymiana poszycia dachu”
2. „Rekonstrukcja szpitala i kościoła p.w. Świętego Ducha z XVI wieku oraz piętnastowiecznej organistówki”.
3. „Gruntowny remont synagogi z XVI wieku. Rekonstrukcja łaźni żydowskiej i fragmentów cmentarza. Utworzenie „Centrum Kultury Żydowskiej”.
4. „Remont Bramy Krakowskiej, Sali Rycerskiej oraz budynku Bramy Wjazdowej. Rekonstrukcja wodociągu z XVI wieku”.

5. „Remont i częściowa rekonstrukcja południowo – wschodniej części murów. Odtworzenie Bramy Opatowskiej”.
6. „Poprawa estetyki i częściowa zmiana architektury Rynku oraz przyległych uliczek. Zakup przez gminę Ratusza i jego gruntowna przebudowa z dostosowaniem wewnątrz do potrzeb ruchu turystycznego – restauracja, kawiarnia, toalety publiczne, pokoje klubowe i hotelowe, sale wystawiennicze”.
7. „Budowa zbiornika wodnego o powierzchni około 2 ha. na rzece Ciekącej, wzdłuż południowo - zachodniej części murów”.
8. „Coroczna organizacja imprez plenerowych: „Turnieju o miecz króla Kazimierza Wielkiego”, „Dni Szydłowa”, „Święta Śliwki”, „Plenerów malarskich”, „Międzynarodowych Biegów Sylwestrowych”. Promocja na arenie krajowej i międzynarodowej walorów turystycznych i kulturowych Szydłowa oraz w/w wydarzeń”.
9. „Utworzenie Gminnego Ośrodka Kultury w Szydłowie”.
10. „Starania o odzyskanie praw miejskich dla Szydłowa”.

XII. ZAKOŃCZENIE

W obecnej wersji strategii zapisano 27 celów operacyjnych o różnym znaczeniu i zakresie. Bliższe dane niektórych programów i propozycji, zawierają stosowne załączniki. Taka ilość wymienionych zadań, niewątpliwie świadczy o wielkości potrzeb gospodarczych i społecznych, przed których zaspokojeniem stoją władze samorządowe gminy Szydłów. Dotyczy to również wielu środowisk oraz osób pełniących szereg odpowiedzialnych funkcji kierowniczych na terenie ziemi szydłowskiej. Duża liczba wymienionych zadań wynika również z potrzeby zachowania „wnioskotwórczego” charakteru strategii, z myślą o przyszłych staraniach o dofinansowanie przynajmniej niektórych zamierzeń z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej.

Przedstawione propozycje zawarte w Strategii Zrównoważonego Rozwoju Gminy Szydłów należy także traktować jako rekomendację dla władz, których ważnym zadaniem związanym z planowaniem strategicznym jest tworzenie płaszczyzn integracji i partnerstwa między głównymi aktorami rynku lokalnego. Działania te umożliwiać powinny współpracę środowisk gospodarczych i społecznych przy realizacji wspólnego celu, jakim jest rozwój ziemi szydłowskiej.

Prace związane z planowaniem strategicznym, powinny być prowadzone w sposób ciągły, co wynika z potrzeby aktualizacji tego dokumentu wobec zmieniających się wewnętrznych i zewnętrznych uwarunkowań rozwoju. Niektóre zadania zawarte w strategii gminy, weszły do strategii powiatu staszowskiego a także województwa świętokrzyskiego, jednakże w tym zakresie również powinna być prowadzona dalsza współpraca wynikająca ze zmieniających się uwarunkowań gospodarczych politycznych oraz związany z wypełnianiem ustaleń akcesyjnych.

Niewątpliwie posiadanie strategii zrównoważonego rozwoju gminy, pomoże w realizacji wymienionych zadań wynikających z ogólnych potrzeb obywateli zamieszkujących na jej terenie. Jednak samo posiadanie strategii nie zastąpi aktywności i przedsiębiorczości ludzi zajmujących się poszczególnymi dziedzinami życia gospodarczego i społecznego. To od nich zależeć będzie ostateczny efekt działań, polegających między innymi na pozyskiwaniu dofinansowań przyjętych do realizacji zadań, na bazie profesjonalnie przygotowanych projektów i wniosków inwestorskich. W rezultacie prace te przyczyniać się będą do rozwoju gminy Szydłów i do poprawy warunków życia jego mieszkańców.

Załącznik nr 1. Pomniki przyrody

Nr obiektu: **232**

nazwa obiektu: **odsłonięcie geologiczne**

data utworzenia: **1987-10-02**

właściciel: Genowefa Wojsa, Józef Celejowski – Szydłów

Szczegółowa lokalizacja:

Po S stronie zabytkowego kościoła Wszystkich Świętych w Szydłowie, pomiędzy strumykiem (bez nazwy), a drogą prowadzącą z Szydłowa do Woli Żyznej, ok. 12 km na WNW od Staszowa.

Opis pomnika:

Wyrobisko o charakterze stokowym, nieczynne. Wymiary wyrobiska: dł. 100 m, szer. 20 m, wys. 10-12 m. W profilu wyrobiska odsłaniają się typowe dla sarmatu (trzeciorzęd – miocen) wapienie organodetrytyczne (kalklityty). Zbudowane są one z litoklastów glonowych i glonowo-mszywiolowych, o spoiwie kalcytowym, drobnosparytowym. W spągu wyrobiska zalegają organodetrytyczne wapienie masywne, ponad którymi występują (o miąższ. ok. 10 m) organodetrytyczne wapienie o wieloskalowym warstwowaniu przekątnym skierowanym ku południowi. Profil ten stanowi najlepsze odsłonięcie wapieni organodetrytycznych sarmatu na S obrzeżeniu Gór Świętokrzyskich.

Warunki ochrony:

Zabronione jest:

- niszczenie skał przez rozbijanie lub rozsadzanie,
- wdrapywanie się i chodzenie po skałach,
- umieszczanie na skałach tablic, napisów i innych znaków,
- rycie na skałach napisów i znaków
- zanieczyszczanie terenu w pobliżu odsłonięcia geologicznego.

Nr obiektu: **233**

nazwa obiektu: **odsłonięcie geologiczne**

data utworzenia: **1987-10-02**

właściciel: wspólnota wsi Kotuszów

Szczegółowa lokalizacja:

Skarpa po zachodniej stronie drogi w Kotuszowie przy wyjeździe ze wsi w kierunku Kurozwek, ok. 8 km na SSE od Rakowa, ok. 9 km na SW od Staszowa.

Opis pomnika:

Odsłonięcie o długości ok. 30 m i wys. ok. 3-4 m w skarpie przydrożnej. Odsłaniają się tu szarobrazowe, oliwkowobrazowe, silnie zdiagenezowane iłowce i mułowce z wkładkami piaskowców zielonkawych, drobnoziarnistych. Skały zapadają pod kątem ok. 35 stopni na NNE. Są silnie spękane, łupią się na

muszelkowe lub ołówkowe okruchy. Skały noszą ślady epizonalnego metamorfizmu. Zbudowane są, oprócz ziarn krzemionki – z illitu, chlorytu, skalenia i miki (muskowit). Odsłonięcie to było znane geologom od dawna, zaś wiek skał był przedmiotem ożywionej dyskusji. Przez wielu uważane dawniej za prekambryjskie i najstarsze w Górach Świętokrzyskich, skały te zaliczone zostały ostatnio do najstarszego kambru dolnego (formacja łupków Czarnej – S. Orłowski, 1981).

Warunki ochrony:

Zabronione jest:

- niszczenie skał przez rozbijanie lub rozsadzanie,
- eksploatacja kamienia w odsłonięciu,
- wdrapywanie się i chodzenie po ścianie odsłonięcia,
- odłupywanie fragmentów skał ze ściany
- umieszczanie tablic, napisów i innych znaków (za wyjątkiem napisów o ochronie obiektu i informacji o znac. naukowym),
- niszczenie roślinności w odsłonięciu i jego otoczeniu,
- zanieczyszczanie odsłonięcia i jego otoczenia.

Nr obiektu: **010**

nazwa obiektu: **cis pospolity**

data utworzenia: **1952-12-02**

właściciel: Skarb Państwa

Szczegółowa lokalizacja:

Na terenie resztek parku podworskiego za pałacem, ok. 300 m na S od szosy Chmielnik-Szydłów, ok. 3,5 km na X od Szydłowa i ok. 39 km na SE od Kielc.

Opis pomnika:

Cis (*Taxus baccata*) o wymiarach: pierśnica – 30 cm, obwód pnia na wysokości 1,3 m – 94 cm, wys. – 8 m. Wiek 300 – 400 lat.

Warunki ochrony:

Zabronione jest

- wycinanie, niszczenie lub uszkodzanie drzewa,
- zrywanie liści i owoców,
- zanieczyszczanie terenu i wzniesienie ognia w pobliżu drzewa,
- uszkodzanie gleby przez uprawę i zasiewy,
- umieszczanie tablic, napisów i innych znaków,
- wchodzenie na drzewo.

Nr obiektu: **013**

nazwa obiektu: **lipa szerokolistna**

data utworzenia: **1952-12-02**

właściciel: Skarb Państwa

Szczegółowa lokalizacja:

Na terenie parku podworskiego przy pałacu w stylu wschodnim, przy drodze Chmielnik – Szydłów.

Opis pomnika:

Lipa szerokolistna (*Tilia platyphyllos*) o wymiarach: pierśnica – ponad 20 m, obwód pnia na wysokości 1,3 m – 6,50 m, wys. – 25 m. Wiek ponad 350 lat. Stan dobry, pień częściowo wewnątrz spróchniały, wymaga konserwacji. Korona uszkodzona przez działania wojenne w 1944 r. oraz przez burzę.

Warunki ochrony:

Zabronione jest

- wycinanie, niszczenie lub uszkodzanie drzewa,
- zrywanie pączków, kwiatów, liści i owoców,
- zanieczyszczanie terenu i wzniesienie ognia w pobliżu drzewa,
- uszkodzanie gleby przez uprawę i zasiewy,
- umieszczanie tablic, napisów i innych znaków,
- wchodzenie na drzewo.

Nr obiektu: **316**

nazwa obiektu: **dąb szypułkowy**

data utworzenia: **1993-12-30**

właściciel: Skarb Państwa

Szczegółowa lokalizacja:

Na terenie parku podworskiego w Kotuszowie, użytkowanym przez Państwową Stadninę Koni.

Opis pomnika:

Dąb szypułkowy o średnicy pnia na wysokości 1,30 m od ziemi – 2 m.

Warunki ochrony:

Zabronione jest

- wycinanie, niszczenie lub uszkodzanie drzewa,
- zrywanie pączków, kwiatów, liści i owoców,
- zanieczyszczanie terenu i wzniesienie ognia w pobliżu drzewa,
- uszkodzanie gleby przez uprawę i zasiewy,
- umieszczanie tablic, napisów i innych znaków za wyjątkiem napisów o ochronie obiektu,
- wchodzenie na drzewo.

Załącznik nr 2. Wykaz zadań inwestycyjnych w zakresie ochrony środowiska

Działanie	Koszty ogółem	Fundusze strukturalne ogółem	Ogółem krajowy wkład			Okres realizacji
			Ogółem	Budżet państwa	Budżet samorządu	
Budowa kanalizacji w miejscowości Grabki Duże wraz z oczyszczalnią	2 606	1 955	651	261	390	2004 – 2005
Budowa wodociągu w miejscowości Potok – Księża Niwa, Potok Rządowy i Wymysłów	800	560	240	120	120	2005 – 2006
Budowa kanalizacji w gminie Szydłów	63 000 000	44 000	19 000	10 000	9 000	2005 – 2015

Załącznik nr 3. Inwestycje zebrane z ankiet

INWESTYCJE DROGOWE

- 1) Remont drogi Brzeziny – Osówka Stara – Szydłów.
- 2) Odbudowa nawierzchni drogi powiatowej nr. 15135 Brzeziny – Szydłów – Kotuszów.
- 3) Położenie nawierzchni asfaltowej na drodze gminnej Brzeziny – Osówka.
- 4) Budowa drogi przez wieś Brzeziny.
- 5) Remont drogi Brzeziny – Rudki Małe.

- 6) Droga powiatowa Mokre – Gacki.
- 7) Droga gminna Mokre – Gacki. Utwardzić nawierzchnię.
- 8) Okopanie rowu z wykonaniem przepustów przy drodze od Kruzla do Chaczyka Z. w Gackach.
- 9) Przekop rowu na smugach za wsią w Gackach.
- 10) Dokończenie drogi „Połanieckiej” w Gackach.
- 11) Położenie asfaltu na odcinkach dróg łączących Gacki Górne i Dolne.
- 12) Nawiezenie kamienia na drogę od Jarosa Edwarda do pól w Gackach.
- 13) Zniwelowanie drogi od szkoły na drugą stronę i wykonanie ścieżki rowerowej (przejście dla dzieci do szkoły) w Gackach.
- 14) Okopanie rowem drogi powiatowej od mostu do Majki i położenie asfaltu w Gackach.
- 15) Utwardzenie dróg dojazdowych do pól w miejscowości Gacki.

- 16) Budowa drogi Jabłonica – Kotuszów.
- 17) Modernizacja dróg dojazdowych do pól rolniczych Jabłonica Kotuszów.
- 18) Położenie asfaltu na drogach wewnętrznych wsi – „Borki” Jabłonica „Góry”.

- 19) Położenie chodnika przy drodze powiatowej w Kotuszowie.
- 20) Budowa drogi do rzeki i budowa mostu w Kotuszowie.
- 21) Remont dróg Kotuszów – Szydłów, Kotuszów – Jabłonica.
- 22) Remont drogi dojazdowej do pól obok cmentarza w Kotuszowie.
- 23) Utwardzenie drogi przez pola w kierunku Korytnica – Szydłów.
- 24) Wykonanie nowych chodników przy drodze powiatowej przez wieś Korytnica.
- 25) Remont drogi asfaltowej przez Korytnicę w kierunku Szydłowa (droga gminna).
- 26) Wykonanie nawierzchni asfaltowej na drodze łączącej drogę powiatową z drogą gminną w Korytnicy na odcinku ok. 500m.

- 27) Wykonanie nawierzchni asfaltowej Potok – Księża Niwa obok cmentarza.
- 28) Dokończyć drogę w kierunku Księżej Niwy od p. Siejki.
- 29) Utwardzenie placu parkingowego obok starego cmentarza w Potoku.

- 30) Wykonanie chodników od przystanku obok ośrodka zdrowia w kierunku szkoły i kościoła obok drogi powiatowej w Potoku.
- 31) Wykonanie drogi od byłego punktu skupu żywca w kierunku Księża – Niwy obok posesji p. Misztala.
- 32) Wykonać przepusty przy drogach gminnych w Potoku.
- 33) Zgodnie z obietnicą dokończyć rów w miejscowości Potok na długości 100 m przy drodze powiatowej.
- 34) Droga z kamienia 1 km w Potoku Rządowym (koło byłej Spółdzielni Produkcyjnej).
- 35) Asfalt 4 km w Potoku Rządowym.
- 36) Rowy przydrożne wraz z przepustami 4 km w Potoku Rządowym.
- 37) Budowa drogi Rudki Małe.
- 38) Budowa drogi przez wieś Solec Stary.
- 39) Budowa drogi gminnej Solec – Korytka długości 1,5 km (asfalt).
- 40) Pobranie rowów przy drodze wojewódzkiej oraz położenie chodnika Solec – Wola.
- 41) Wytyczenie drogi dojazdowej do łąk Solec – Korytka.
- 42) Remont mostu na rzece Radniej przy drodze powiatowej w Solcu.
- 43) Remont drogi Gościniec Stopnicki na długości 500mb. (utwardzenie kamień, rumosz) w Woli Żyznej.
- 44) Poszerzenie drogi wojewódzkiej Starachowice – Stopnica i budowa chodnika w Woli Żyznej (mieszkańcy deklarują teren pod budowę chodnika)
- 45) Naprawa chodnika, montaż barierek- odcinek między budynkiem plebanii a przejściem w murze (obok dzwonnicy w Szydłowie).
- 46) Modernizacja dróg i ulic w Szydłowie.
- 47) Droga powiatowa wzdłuż wsi Osówka (nowa nawierzchnia)
- 48) Usunięcie starych drzew na terenie wsi Osówka wzdłuż drogi.
- 49) Wykonanie rowów oraz przepustów od Grabek Dużych przez wieś Wolica do Solca Starego.
- 50) Wykonanie rowów i przepustów wzdłuż drogi w Solcu Starym.

INWESTYCJE WODNE, KANALIZACYJNE I GAZOWE

- 1) Wyczyszczenie i remont zbiornika wodnego w Brzezinach.
- 2) Budowa kanalizacji w Brzezinach.
- 3) Założenie bojlera na ciepłą wodę i wykonanie ubikacji w OSP Gacki.
- 4) Kanalizacja – Gacki, Mokre.
- 5) Doprowadzenie gazu do kuchni w remizie w OSP Gacki.
- 6) Kanalizacja w Grabkach Dużych.
- 7) Kanalizacja w Jabłonicy.
- 8) Kanalizacja w Korytnicy z oczyszczalnią ścieków.

- 9) Budowa gazociągu w Korytnicy.
- 10) Kanalizacja i budowa oczyszczalni w Kotuszowie.
- 11) Kanalizacja w Osówce.
- 12) Kanalizacja w Potoku.
- 13) Budowa wodociągu w miejscowości Potok, Księża Niwa, Kamienna Góra.
- 14) Wodociąg 4 km Potok Rządowy.
- 15) Kapitałny remont basenu i obejścia wokół obiektu w Potoku.
- 16) Kanalizacja w Rudkach.
- 17) Kanalizacja w Solcu (Starym, Nowym, Korytkach).
- 18) Kanalizacja w Szydłowie.
- 19) Kanalizacja w Woli Żyznej i Wolicy.
- 20) Budowa linii gazowej we wsi Wola Żyzna.

INWESTYCJE OŚWIETLENIOWE

- 1) Założenie oświetlenia drogi od Chaczyk Z. do Korczakowskiego W. i pod las w Gackach.
- 2) Wykonanie oświetlenia drogi od strony cegielni do p. Majki w Gackach.
- 3) Wykonanie linii oświetleniowej przy drodze powiatowej Korytnica – Osiedle Eksploatacyjne przy zbiorniku wodnym Chańcza.
- 4) Oświetlenie – Mokre.
- 5) Uzupełnić stare lampy nowymi w miejscowości Potok, Księża Niwa.
- 6) Oświetlenie – nowa linia 1 km w Potoku Rządowym (koło byłej Spółdzielni Produkcyjnej).
- 7) Lampy – wymiana 5 szt w Potoku Rządowym („Podchojny”).
- 8) Wymiana lamp ulicznych w Osówce.
- 9) Modernizacja oświetlenia ulicznego przy drogach gminnych i powiatowych.
- 10) Remont i rozbudowa infrastruktury oświetleniowej w Kotuszowie.
- 11) Wymiana 17 szt. opraw oświetlenia ulicznego w miejscowości Wolica.
- 12) Oświetlenie uliczne we wsi Solec Korytka w kierunku Rudy – ok. 300 m + 4 oprawy w Solcu Starym, Nowym, Korytkach.

ROLNICTWO I OCHRONA ŚRODOWISKA

- 1) Zwiększenie ilości kontenerów na śmieci w Brzezinach.
- 2) Ustawienie pojedynczych koszy na śmieci Korytnica, Kotuszów.
- 3) Budowa punktu skupu trzody chlewnej w Grabkach Dużych.
- 4) Budowa przetwórnicy owoców i warzyw w Szydłowie.
- 5) Wsparcie wyjazdów na targi ogrodnicze.
- 6) Budowa boisk i placu zabaw w Kotuszowie.
- 7) Estetyzacja wsi (pomalowanie przystanków autobusowych, koszenie traw przydrożnych, ustawienie ławeczek).
- 8) Przystanek w Osówce.

OŚWIATA I WYCHOWANIE

- 1) Budowa Domu Kultury w Brzezinach.
- 2) Remont byłej Szkoły Podstawowej w Brzezinach.
- 3) Remont szkoły, wymiana okien i sprzętu w Gackach.
- 4) Odnowienie boiska sportowego w Grabkach Dużych.
- 5) Boisko i plac zabaw dla dzieci i młodzieży w Korytnicy.
- 6) Budowa świetlicy – Mokre.
- 7) Utworzenie szkoły ponadgimnazjalnej o profilu rolniczo – ogrodniczym w Szydłowie.
- 8) Zagospodarowanie terenu wokół Gimnazjum: część rekreacyjna i sportowa (wschodnia strona budynku ławeczki 20szt., zachodnia strona – boisko).
- 9) Zapewnienie młodzieży właściwego wypoczynku.
- 10) Edukacja dorosłych – pomoc w pozyskiwaniu środków z Unii Europejskiej.
- 11) Elewacja budynku Szkoły Podstawowej z Solcu.
- 12) Budowa boiska i placu zabaw w Katuszowie.
- 13) Wykonanie sprzętu na plac zabaw przy Szkole Podstawowej w Gackach.

BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE I OCHRONA PRZECIWPÓŻAROWA

- 1) Remont budynku strażnicy OSP w Korytnicy.
- 2) Budowa remizy strażackiej w Grabkach Dużych.
- 3) Powołanie OSP w Grabkach Dużych.
- 4) Modernizacja remizy OSP w Jabłonicy.
- 5) Ocieplenie remizy w Osówce.
- 6) Remont strażnicy OSP w Katuszowie.
- 7) Remont strażnicy OSP w Gackach.

OCHRONA ZABYTKÓW, DZIEDZICTWA KULTUROWEGO, TURYSTYKA

- 1) Wytyczenie i oznakowanie ścieżek rowerowych i miejsc do wędkowania w Korytnicy i Katuszowie.
- 2) Wsparcie finansowe imprez plenerowych (Korytnica, Katuszów).
- 3) Zaprojektowanie i wykonanie ścieżek ułatwiających turystom zwiedzanie Szydłowa.
- 4) Zagospodarowanie rynku w Szydłowie.
- 5) Hotelik w rynku.
- 6) Restauracja, muzeum, galeria, winiarnia – w Ratuszu.
- 7) Śliwowica Szydłowska, wypieki ze śliwkami.
- 8) Profesjonalne wykonanie materiałów promocyjnych.
- 9) Chańcza źródłem pieniędzy, plan zagospodarowania.
- 10) Wsparcie finansowe wyjazdów na targi turystyczne.
- 11) Organizacja spływu kajakowego Korytnica – Katuszów – Kurozwięki.
- 12) Wybudowanie i wyposażenie kortu tenisowego w Katuszowie.
- 13) Oznakowanie zabytków i minerałów znajdujących się w Katuszowie.

Załącznik nr 4. Ochrona środowiska, inwestycje proekologiczne

Jednym z najważniejszych zadań samorządów gminnych jest troska o środowisko naturalne oraz tworzenie warunków do utrzymania czystości, sprawnego odbioru odpadów komunalnych, a także budowa i utrzymanie wysypisk śmieci. Mając na uwadze w/w problemy Urząd Gminy planuje następujące inwestycje:

- a) budowę wodociągu w sołectwach Potok-przysiółek, Księża Niwa, Potok Rządowy, Wymysłów – o długości ok. 8 km. Koszt inwestycji to ok. 800 000 zł;
- b) budowa sieci kanalizacyjnej o długości 97 km wraz z budową 6 nowych oczyszczalni ścieków – koszt inwestycji: 63 500 000 zł;
- c) współudział w budowie Wysypiska i Utylizacji Odpadów w Rzędowie, na terenie Kopalni Siarki w Grzybowie;
- d) gospodarka odpadami poprzez opracowanie i wdrożenie programów, mających na celu przygotowanie społeczeństwa do systematycznej zbiórki surowców wtórnych: zakupienie odpowiedniej ilości pojemników oraz worków foliowych, organizacja odbioru zebranych surowców i końcowa ich segregacja oraz odwiezienie do finalnego odbiorcy celem dalszego ich przetworzenia;
- e) gazyfikacja sołectw: Solec Stary, Wola Żyzna, Gacki, Mokre, Grabki Duże. Koszt to ok. 400 000 zł;
- f) budowa zbiornika wodnego o pow. ok. 2,0 ha w Szydłowie, który będzie posiadał walory rekreacyjne i spełniał dodatkowe, korzystne dla środowiska zadania – 150 000 zł;
- g) modernizacja istniejącej sieci wodociągowej w Szydłowie, wybudowanej w latach 1977-78 kosztem 400 000 zł;

Załącznik nr 5. Rozwój turystyki i ochrona dziedzictwa kulturowego

Rozwój turystyki na terenie Gminy Szydłów jest wielką szansą dla Szydłowa. Średniowieczne miasteczko posiada bowiem wiele niekwestionowanych walorów o charakterze zarówno rekreacyjnym jak i zabytkowym.

Gmina, malowniczo położona na falistym obszarze Pogórza Szydłowskiego, stykająca się z największym zbiornikiem wodnym województwa świętokrzyskiego: zalewem Chańcza, mająca bogatą przeszłość historyczną, powinna czerpać z tych zasobów jak największe korzyści dla dobra jej mieszkańców.

Wymienione wyżej walory znajdują swe odzwierciedlenie w powstającej w roku bieżącym *Strategii Rozwoju Gminy*, w której nakreślone zostaną planowane przedsięwzięcia na najbliższe lata oraz plan zagospodarowania przestrzennego.

Obecnie do Szydłowa przyjeżdża 12-15 tys. turystów rocznie. Największą przeszkodą na drodze do rozwoju turystyki w Szydłowie jest brak infrastruktury turystycznej w miasteczku (baza noclegowa, jadłodajnie). W planie zagospodarowania przestrzennego znajdzie się wiele atrakcyjnych miejsc dla potencjalnych inwestorów. Przyczyni się to m. in. do powstania odpowiedniego zaplecza dla turystyki. Zrealizowanie w/w zamierzeń bezpośrednio przełoży się na 20-30 miejsc pracy na terenie miasteczka, spowoduje także wzrost ruchu turystycznego o 500% w ciągu 5 lat.

Podniesienie atrakcyjności Szydłowa jako miejsca, które warto odwiedzić Urząd Gminy zamierza zrealizować głównie poprzez promocję i ochronę dziedzictwa kulturowego. Planuje się dokonać renowacji i rekonstrukcji wielu cennych zabytków.

Za najważniejsze uznaje się:

1. Remont kościoła pod wezwaniem W.W. Świętych – wymiana gontów oraz prace konserwatorskie przy odtworzeniu XIV-wiecznej polichromii.
2. Rekonstrukcja szpitala i kościoła pod wezwaniem św. Ducha (XVI w.).
3. Rekonstrukcja organistówki z XV w.
4. Remont XVI-wiecznej synagogi.
5. Odtworzenie Bramy Opatowskiej.
6. Remont Bramy Krakowskiej.
7. Remont Sali Rycerskiej.
8. Remont zamkowego budynku Bramy Wjazdowej.
9. Remont i częściowa rekonstrukcja południowo-wschodniej części murów.
10. Zmiana architektury krajobrazowej Rynku.
11. Rekonstrukcja Łaźni Żydowskiej oraz wodociągu z XVI w.

Całkowity koszt prac adaptacyjnych związanych z dziedzictwem kulturowym wyniósłby ok. 4 mln zł.